

NÉPÜNK

Director și Șefredactor: **Wasserstrom Sándor****REVISTA EVREIASCĂ**Redactor responsabil: **Leitner Zoltán**

NYUGALOM!...

Ujból leszögezhetjük, hogy korunk em-
bereinek élete egyáltalán nem „unalmas”.
Aki ismeri a világháború előtti időket, sőt
még azok is, akik a legutóbbi háború utáni
husz esztendőre tekinthetnek csak vissza,
megállapíthatják, hogy milyen jók is voltak
azok a bizonyos „unalmas” esztendők. Kül-
önösen az európai zsidóság érzi az apoka-
liptikus idők súlyát. Bár bevallhatjuk, hogy
míg az emberiség nagyobb és boldogabb fe-
lének voltak szép napjaik, a mi életünk, —
ha az egész tizenhatmilliónyi nép sorsát te-
kintjük — sohasem volt zavartalan. A világ-
háború előtt évente az orosz pogromhíreket
kaptuk és már a múlt század utolsó évtize-
deiben megkezdte a zsidóság a nagy „emig-
rációt”, amikor az orosz és lengyel zsidóság
százai, sőt milliói hajóztak az Újvilág
felé. Amikor pedig a békeszerződések fo-
lyamán a népek örendelkezési joga kodifi-
káltatott és sok kisebb-nagyobb nép az egye-
sülés boldog nászát ülte, akkor Petliura és
Kolcság fehér csapatai többszáz ezer ukrainai
zsidót pusztítottak el a legvandalább módon.

Következett a viszonylagos nyugalom
mindaddig, amíg Hitler nem lett a vezér
Németországban. Azóta a világ zsidósága
örök nyugtalanságban él. Most már nem
évente jönnek a meglepetések, hanem na-
ponta, sőt óránként kapjuk a haimeresztő
részleteket, miképpen pusztul el a világ zsi-
dóságának értékes és tekintélyes része. Ma
már hatszáz ezer nincstelen, szembeköppött és
arculütött zsidó proletár huzza az igát a
Harmadik Birodalomban és az egykori in-
tellektuális foglalkozásu vagy széles hori-
zontu, munkára termelt vállalkozó örvend,
ha napszámért vehet tápérték nélküli élel-
mezést a katonaléptektől dübörgő teuton
földön.

Amikor az osztrák köztársaságot beke-
belezte Németország, akkor kezdődött el a
háború utáni idők új felvonása, amely már
az egész világot érdekelné kezdte. Szabato-
sabban már az abesszin hadjárat megkezdé-
se jelentett új etappot a mai emberiség éle-
tében, de azután következett az „új ritmus”,
amelyről nem tudjuk, hogy hol és mikor
lesz a fináléja.

Az bizonyos, hogy azóta nincsen hét,
amikor ne jönne valami olyan meglepetés,
amitől eláll a világ lélekzete. Nincsen időnk
és alkalmunk, hogy minden „meglepetés”-
ről ezuttal külön megemlékezzünk. Csak a
legutóbbiakra hivatkozunk. Szudétavidék,
cseh-morva protektorátus, Memel és végül
az olaszok albániai akciója. A világ nyugta-
lan lett. Pattanásig feszülnek az idegek.
Meggzúnt világszerte a munka üteme és a
vállalkozási kedv teljesen alábbhagyott. Az
emberek százmilliói nem tudják, hogy mikor
jöhet a családfelek bevonulása, a szülők
nem tudják, mikor indul fiuk katonának. Ez
ma Európa valamennyi országában így van

és a tengerentúli államok közvéleményét is
rendkívüli módon érdekli.

A legutóbbi hét nagy eseményét Roose-
velt levele determinálja. Előtte való hetet
pedig az olasz-albán esemény uralta. Ez a
hét a „levél” hete, amelyet a két európai
diktátorhoz intézett a nagy köztársaság tett-
erős és demokrata elnöke. A válasz nem
marad el, de sok reményt nem tűzhetünk
hozzá. Viszont nekünk romániai zsidóknak
mindezekhez az eseményekhez objektíven és
tárgyilagosan a következő a megjegyzésünk.

Ahhoz képest hogy milyen a nagy biro-
dalmak közvéleményének hangulata, megál-
lapíthatjuk, hogy nálunk nyugalom uralko-
dik. Nem obligát megállapítás, hogy a romá-
niai zsidóság napi munkáját aránylagos za-
vartalansággal végezheti. Ófelsége tetterős
uralkodása, a miniszterek céltudatos mun-
kája és koncepciója, amellyel az ország ha-
jóját biztos kézzel vezetik a nyugodt rév fe-
lé, mind azt dokumentálják, hogy egy egész-
séges népi életet élő, konszolidált ország

alattvalói vagyunk. Érezzük, hogy külügym-
niszterünk berlini utja sem lesz más, mint
udvariassági aktus egy nagyhatalommal
szemben, de az irányzat marad a régi. A
londoni alsóházban és a francia parlament-
ben elhangzott nyilatkozatok is az ország
iránti bizalmat jelentik, azt a bizalmat, ame-
lyet nemhogy megvonná, hanem még fokoz-
nak is a nyugati demokráciák kormányai.

A romániai nyolcszáz ezernyi zsidóság
csak végezze tovább is napi munkáját. És
tegyen eleget mindenben azoknak a felhívá-
soknak, amelyek bármilyen állampolgári kö-
telességre szólítják fel a zsidóságot. Akár
az országvédelem, akár az államkincstár ró-
fokozott kötelességeket az ország lakossá-
gára, nekünk mindenben részt kell venni,
ugy és olyképen, ahogyan azt előírják a ren-
delkezések és törvények.

Most nincsen idő elmélkedésre. Megfe-
szített erővel kell saját existenciánkat lét-
vagy nemlét kérdésénél kitaratnunk. És
amellett a zsidó közösség ránk rótt fokozot-
tabb kötelességeinek is eleget kell tennünk.
Minden erőnket össze kell szedjük, hogy
dolgozzunk az ország, a zsidó közösség és
magunk, valamint családunk érdekében. A
jószeréket és becsületes törekvéseket min-
denkor jutalmazza a Sors, amelynek jobbra-
fordultáért annyit és annyian imádkozunk.

A terror folytatására...

Hitlertől és Mussolinitől kér segítséget a palesztinai főmufti

Jeruzsálem. — A „Davar” című lap
tudni véli, hogy a jeruzsálemi mufti, akit az
angolok elűzték az országból, követeket kül-
dött Berlinbe és Rómába, akikről fegyvereket
és pénzt kér. A terrorcsapatok nagy fegyver
és pénzhányban szenvednek, mert az angol
csapatokkal vívott harcokban rengeteg fegy-
vert és municiót vesztek. A terrorbandák
minden nagyobb megmozdulását ma már
könnyen visszaverik a karhatalmi csapatok
és mindinkább gyengül a terroristák akciója.
Különben is Abdul Razzik, a palesztinai ter-
roristák vezére Szíriába szökött, ahol jelent-
kezett a katonai hatóságoknál, amelyek le-
tartóztatták. Angol katonai körök véleménye
szerint a palesztinai terrorista-mozgalom

megtört Abdul Razzi' szökése által.

A főmufti akciója arra irányul, hogy se-
gítséget kapjon Hitlertől és Mussolinitól,
akiknek több szempontból érdekük, hogy a
nyugtalanság tovább tartson Palesztinában,
részben, hogy az angolok akcióit zavarják,
másképp, hogy az „öselenség” zsidóságnak
országépítését lehetőleg akadályozzák. Las-
sankint kialakul a két ellentétes front: Mus-
solini és Hitler támogatta eddig is a muftit,
amíg valamennyi arab fel nem ismeri azt,
amit az „Al Jihad” lap irt meg, hogy Mus-
solininek nincsen joga az „Izlam védő”-je-
nek feltolni magát, mert megtámadta Albá-
niát és mohamedán országok területére pá-
lyázik.

Elfogadta a magyar felsőház a zsidótörvényt

Budapest. Serédy hercegprímás, Raffay
és Ravasz László püspökök, Teleki Pál mi-
niszterelnök felszólalása után, a magyar fel-
sőház megszavazta a zsidótörvényt általános-
ságban és részleteiben is, a kiküldött albi-
zottság ismeretes módosításaival, amit az
igazságügyminiszter is magáévá tett. A mó-

dosítások miatt a törvényt visszaküldték a
képviselőházhoz, de a miniszterelnök szerint
nem csinál pártkérdést az esetleges módosi-
tásokból, úgy hogy remélni lehet, esetleges
könnyítéseket a zsidótörvény újabb parla-
menti tárgyalása alkalmából.

154 osztrák zsidó szomorú kálváriája

Megírtuk körülbelül három hónappal ezelőtt, hogy 154 osztrák menekült utazott Budapesten és az erdélyi városokon át Constanzába hogy ott egy-kétnapi tartózkodás után tovább menjenek Palesztinába. Megható volt ennek a nemrég még jómódu, sőt sok izben dúsgazdag embereknek szomorú tragédiája, amint menekültek rémülettel szemükben és egyetlen bizodalomuk az volt, hogy rövidesen újból szabadon élhetnek Palesztina földjén.

Három hónap telt el azóta és lapunk főszerkesztője legutóbbi constanzai beszámolójában részletesen megírta és telefonon felhívta az illetékesek figyelmét, hogy ezek az emberek még mindig ott senyvednek és ki tudja — a még akkor ismeretlen okok miatt — meddig kell várjanak arra, hogy tovább mehessenek. Természetesen akkor és azóta is felmerült a nagy kérdés, vajjon kik az okai annak, hogy ezek az emberek még mindig itt vannak? Kerestük-kutattuk okát és bevalljuk, hogy még ma sem látunk teljesen tisztán. Ellenben az erdélyi zsidó közönséget élénken érdekli a kérdés, a felelősség kérdése, hogy miért kellett ezeknek a szerencsétleneknek megállni a román kikötővárosban és csak a hatóságok páratlan jóérzésének és emberi belátásának jóvoltából nem ülnek valahol a német koncentrációs táborokban, vagy legjobb esetben Bécsben.

Két verzió kering és mi objektíven leadjuk mindkettőt. Az egyik így szól és ezt ujcionista körökből kaptuk:

Az „Agudasz Jiszroel” rendezte ezt az utat és bár titokban az ujcionistákra számítottak és velük kötötték megállapodást, a pénzt ők inkasszálták. Az ujcionista szervezet interveniált a konzulátusnál, hogy addig ne adja ki az átutazási vizumot, amíg a pénz deponálva nem lesz. A pénzt nem deponálták hivatalosan, hanem a szervezet részéről dr Perl és Friedman nevezetű urak vették át a pénzt. A 154 ember beérkezett Constanzába, ellenben a pénz nem és ezért vesztegelnek még mindig ottan. Hogy hova lett a pénz? Erre vonatkozólag különböző verziók keringenek, állítólag valahol külföldön van. Mindenesetre egy teljesen semleges, pártokon felül és kívülálló bizottság fogja rövidesen megállapítani a felelősség kérdését, amely bizottság București legkiválóbb zsidóiból fog állni, illetőleg már meg is kezdte az ügy alapos bevizsgálását.

Egyik erdélyi agudista vezető, aki most érkezett a kikötővárosból, nem ismeri egészen precízen az ügyeket, csak annyit mond, hogy minden ki fog derülni rövidesen. Azt mindenesetre megállapítja, hogy az Aguda szervezet ártatlan az ügyben. Dr Perl-re vonatkozólag is a legjobb véleménynek vannak — szerinte — az ügy ott komplikálódott, hogy nem volt az ügy kellőképpen megszervezve. Ennek tudható be, hogy a menekültek még a német Gestaponak is küldtek ebben az ügyben feljelentést.

Informátorunk azt is kijelentette, hogy először is, ami a legfontosabb, néhány napon belül a transport elindul Palesztinába a romániai ujcionista szervezet által. A szükséges pénz is nagyjából együtt van. 1350 angol font külföldről az ujcionisták birtokában van már, 1.200.000 leit a romániai cionisták adnak. Illetőleg ebből 350.000 leit a Aguda ad, 350.000 leit a Ruthenberg-művek Jeruzsálemből, 500.000 leit a bucurești zsidóság és a többi is napokon belül együtt lesz.

Lényeges az ügyben, hogy most már a szükséges pénz együtt lesz. Amiért a transport ilyen odysseát járt, azért a vizsgálóbizottság megállapítja majd a felelősség kérdését.

Ez nagyon fontos, mert szerintünk, aki ebben az ügyben felelős, önzően járt el, vagy saját egyéni érdekeit előnybe helyezte a 154 szerencsétlen sorsával szemben az a legszigorubb elítélést érdemli úgy a hatóságok, mint a zsidó társadalom részéről. Ha pedig csak fatális véletlenek összejárása volt, amiért egyes szervezetek vezetői volna felelősek, akkor meg kell állapítani, hogy hol történt a mulasztás. Erről informálni kell a közvéleményt és gondoskodni arról, hogy ez soha többé elő ne fordulhasson.

Különböző informátorunk, aki a napokban ott járt, kijelentette, hogy úgy élelmezés, mint egészség szempontjából aránylag a legjobb helyzetben vannak a menekültek, a zsidóság nagyon sokat tett érdekükben, a hatóságok is nagyon emberségesek voltak és mert remélni lehet, hogy néhány napon belül elindulnak, megnyugodtak már és remélhetőleg ez a szomorú ügy is likvidálva lesz. A palesztinai jisiv értékes emberekkel fog rövidesen szaporodni és megkezdik újból az élet göringyes utjait járni — a maguk lábán és nem fognak soha többé a köz támogatására szorulni.

Száz tábornok kegyelmet kér

A magyar felsőházban a zsidó törvényjavaslat tárgyalása során többek között felszólt báró Prónay György is. Rendkívül élesen támadta a törvényt és egyidejűleg letett a felsőház asztalára egy több, mint száz tábornok által aláírt nyilatkozatot, amelyben a tábornokok lándzsát törnek volt bajtársaik, a volt frontharcosok és hősi halottak gyermekei mellett. A tábornokok szerint a frontharcosoknak és hadiárvának legalább annyi állampolgári jogot kell biztosítani, mint amennyit azok a nem-zsidók élveznek, akik a világháborúban nem teljesítettek katonai szolgálatot.

Nagyon érdekes és talán vigasztaló is, hogy a magyarországi zsidóság érdekében száz tábornok szállott sikra. Későbbi évtizedek oknyomozó történései előtt mint érdekes dokumentum fog állni, hogy a „gyáva” és „front elől megszökő” zsidó katonákért száz tábornok szállott sikra, hogy ne degradálják őket másodrangú állampolgárokká. Száz magyar magasrangú katonatiszt igazságszerző nem bírja el azt a marcanológó önvadát, amelyet akkor kellene érezzenek, ha ezt nem tették volna meg. Elvégre ők tudják, hogy ha valakitől azt követelik, hogy haljon

Akiket utazás közben rosszullet fog el...

Nagyon sokan vannak, akik nem tudnak utazni vonaton, villamoson, vagy autóbusszon, mert közben rosszullet, szédülés, hányás, vagy hányinger fogja el őket és így sokszor legfontosabb teendők elintézésében akadályozva vannak. De nem is mernek sok esetben még felülni vonatra, vagy villamosra sem, olyan erős a félelem, amely visszatartja őket az utazástól, képzelhető, mily kellemetlen ez nemcsak magára a félelemben szenvedő egyénre, de hozzátartozóira is, akik hozzáigazodni kénytelenek.

A világhírű amerikai GASTRO D. gyógyszer fenti esetekben meglepő eredménnyel lett sokaktól kipróbálva és a hatás olyan eredményesnek mutatkozott, hogy rövid GASTRO D.-kúra után már nyugodtan utazhatnak, mert a központi és vegetatív idegrendszert annyira megnyugtatja, hogy fenti zavarok teljesen kimaradnak.

GASTRO D. kapható gyógyszerárakban, drogériákban, vagy postán megrendelhető 135 lej utánvét mellett CSÁSZAR E. gyógyszerárában, București, Calea Victoriei 124.

Ez a rövid és objektív története a 154 osztrák menekült zsidónak, akik elindultak Bécsből és három hónapja Constanzában vesztegelnek.

meg az országért, amelyben él, akkor az illető meszesgödörjelölt annyit elvárhat, hogy élni is engedjék és családja ne guny tárgya legyen és ne forduljon fel éhen az országutak árkában.

Száz tábornoknak ez a kiállása katonás és bátor tett és minden ország zsidósága számára rejt tanulságot magában. A katona, az nem kétszínű. A katona ember, nyíltan szembeszáll az igazságtalansággal is. A katona nem bírja el, hogy a megtisztelő uniformis és még megtisztelőbb rangfokozatok és kardbojt mögött különféle másod- és harmadrendű állampolgárok huzódjanak meg. A katona bátran kiáll akkor, amikor mestersegesen terjesztik a gyűlöletet. Mert a katona nem bír elképzelni csak bajtársat sorai körében. Akikkel együtt szenved és együtt vigad. A száz tábornok kegyelmi kérvénye hatszáz ezer magyar zsidó jogaiért, szép gesztus volt. Erdemes arra, hogy egy percre tisztellel megálljunk mellette.

— TÖBB, MINT 75 EZER KATONAI SZOLGALATRA ALKALMAS ZSIDÓ KAPOTT SZEMÉLYAZONOSSÁGI BIZONYÍTVÁNYOKAT PALESZTINÁBAN. A katonai szolgálatra alkalmasnak talált palesztinai zsidók körülbelül hatvan százaléknak osztottak ki eddig személyazonossági bizonyítványokat. A bizonyítványok kiosztása már tavaly októberben megkezdődött. Eddig 170 ezer 16 évesnél idősebb palesztinai lakos kapott bizonyítványokat. Ezek közül 90.406 arab, 75 ezer zsidó, 4000 angol, német, görög, olasz, amerikai és más nemzetiségű palesztinai lakos.

— A JAPAN HATÓSÁGOK TELJESEN BETILTOTTAK A ZSIDÓ MENEKÜLTEK BEVÁNDORLÁSÁT MANDZSUKUOBA. Ugy hírlik, hogy a japán hatóságok teljes tilalmat léptettek életbe a zsidó menekültek mandzsukui bevándorlásával szemben. Ezideig a hatóságok engedélyezték a zsidó orvosok és szerződéses szakmunkások bevándorlását. Most azonban ettől a kategóriától is megvonták a bevándorlási jogot.

Megoldották a zsiros arcbőr prob'émáját

A zsiros, pattanásos arcbőr igen gyakran a helytelen p derkeverékek használatának eredménye. Nemcsak a zsiros arcbőr oka ismeretes ma már, hanem elűntetési módja is

A Sulfamyl-puder

mikroszkopikus eloszlású kén — és egyéb hatóanyagok tartalmánál fogva, megszünteti az arc zsírosságát és pattanásait. Az arcot üdév és bárszennyosá teszi. Éjjelre kitűnő szolgálatot tesz a

Sulfamyl-arckrém

Egy kilencvenéves történelme — amely ma újra aktuális lett

Egy zsidóvá vált amerikai utja a filadelfiai örültekházától az Olajfák hegyének sirjáig

Amikor a keresztény unoka rehabilitálja a „gér” nagyapát

Egy csinos amerikai hölgy sétál hetek óta Jeruzsálem utcáin. Ruháin látszik, hogy jómódu, de a zsidó társasággal való kapcsolatai olyanok, hogy nem tudják megállapítani, hogy vajjon mit is akar itt a zsidó Palesztinában? Azt is megfigyelték, hogy letelepedési szándékai sincsenek. Amerikai utlevele van, turista vízummal rendelkezik és jár-kezel a forrongó országban, de van lényében valami melankolia, mintha egy titkot hordana magában, nem egy „bűnt”, hanem valami olyan lelki-problémát, melyre valaki kíváncsi lehet, de ha a miss nem akar ráválaszolni, akkor soha nem lehet megtudni, hogy mit is akar a szentföldi városokban.

Véletlen folytán egy ismerősre tesz szert az amerikai hölgy és ennek elmondja palesztinai tartózkodásának történetét. Egy regény bontakozik itt ki, egy olyan érdekes történet, amelyet csak az élet tud produkálni. Hol van az a regényíró, aki felveheti a versenyt ezzel a nagy „iróval.” Olyan történet konturjait bontakoznak ki az elbeszélés nyomán, amelyet nem szabad elhallgatni, mert jólesik a mai világban, hogy vannak még ilyen derűs történetek is, amelyben nem úgy végződik minden, hogy a „hős” elhagyja a zsidóságot, elszökik tőle, mint ma oly gyakran látjuk, hanem mártíriumot vállal a zsidóságért, amikor nem kellett. Lelkének titkos utasításait követte, amikor zsidóvá lett és nem szökött meg előle. De lássuk csak a történetet.

90 ÉVVEL EZELŐTT...

Élt az Egyesült-Államok területén 90 évvel ezelőtt egy férfi, aki nem hétköznapi ember volt, hanem igen befolyásos embere korának, konzul és az amerikai politikai életben is nagy szerepet játszott. A neve: Warder Cresson volt és a zsidóság történetében különös szerepet játszott. A hosszú évezredek előtt elég számos „ger”-t tud felmutatni a történelem, de olyan sajtóságos és érdekes egyéniséget,

— Mindegy, — felelte Salamon király. — Olyan ház, mely ártatlanul meggyilkolt emberekre épült, előbb-utóbb össze kell, hogy dőljön. Tudom: nem ti tettétek. De ez mindegy. Az az épület, amelynek alapjához ártatlan vér tapad: akár bűnös lakja, akár ártatlan, kell, hogy összeomljon: a halott aludt a ház alatt. Ő rázta meg minduntalan, mint egy bolygó oszlop az épületet, mely rajta nyugodott. Ha láttok összeomló házat, összeomló családot és összeomló szerencsét, ne csodálkozzatok, csak gondoljatok a halottra, aki ott alszik a pincében és akit meggyilkoltak. És ti tanuljatok ebből, legyen ez örök példa a zsidó népben.

A király elhallgatott.

Malkicedek pedig bölcselkedve megjegyezte:

— Ó, bölcsök legbölcsőbbje, Salamon király! Más kép kellett volna ezt csinálni. Máshová kellett volna elásni ezt a halottat, akkor a ház nem dőlt volna össze.

— Vagy pedig ki kellett volna őt ásni a pince mélyéről, akkor sem dőlt volna össze a ház.

Jonathán pedig megjegyezte: — Vagy pedig tisztességgel kellett volna őt eltemetni. Akkor sem dőlt volna össze a ház.

Salamon király rájuk emelte fáradt tekintetét.

— Máshová elásni? Tisztességgel eltemetni? Nem, gyermekeim.

Egy pillanatra elhallgatott, aztán a nagy csendben halkán így szólt:

— Nem lett volna szabad őt megölni.

Sz. L.

mint amilyen Warder Cresson, talán egyet sem. Mintha valami mondabeli alak volna, akiről csak valami regényíró fantáziája termelte ki ezt a történetet. Ha nem egy velem szemben álló hölgyről volna szó, aki amerikai „slang”-al beszél az angol nyelvet és mondja el, hol kitörő örömmel, hol melankólikusan a történetet, akkor el sem hinném.

De beszéljünk csak az amerikai Warder Cressonról, akinek unokája a fiatal hölgy.

Halljuk csak, hogyan mondja el a történetet, illetőleg miképpen folytatja:

— Nagyapám mélyen etikus természet volt, állandóan vallási kérdések nyugtalanították. A keresztényi vallások tanulmányozása után elmélyedt a zsidó vallás alapvető kérdéseibe is. Kereste, kutatta a zsidó vallás mélységeit, „titkait” és a belőle kiáradó miszticizmus annyira hatalmába kerítette, hogy nem tudott tőlük szabadulni és alapos megfontolás után — áttért a zsidó vallásra és tanulmányozni kezdte azokat a belső zsidó vallási kérdéseket is, amelyekről eddig nem tudott.

A KITERÉS KÖZVETKEZMÉNYEI. CSALÁDI PERPATVAR — ÖRÜLTEK HÁZA — SZÖKÉS.

Warder Cresson-nak akkor már nagy családja volt, hat gyermeke, közismeri volt az amerikai közvélemény előtt is és áttérése óriási feltűnést keltett. Felesége és nagyocská gyermekei rendkívül szegyleték a dolgot és úgy igyekeztek segíteni, hogy ördögi tervet eszeltek ki. Elhíresztelték, hogy Cresson megbolondult és erőszakkal bevitették az elmekegőrházba. A családban nagy öröm volt, amikor atyjukat bevitték és úgy vélték, hogy ezzel örökre megszabadultak a „család szegényétől.” Cresson azonban orvosait ostromolja, hogy vizsgálják alaposan meg, mert ő tudja, hogy ez nem örület, amit cselekedett, hanem lelkének mély meggyőződését követte. Philadelfiában történt ez és elbeszélése annyira meggyőzte az orvosokat, hogy megengedték, hogy nyilvános tárgyaláson bizonyítsa be igazát és védje meg álláspontját. Hatalmas érdeklődés mellett folyt a per, amelynek célja az volt, hogy örültek nyilvánítsák-e Warder Cresson-t, vagy sem. Ő olyan logikusan, olyan értelmesen védte magát és annyira sikra szállott igazságáért, hogy egészségesnek és beszámíthatónak találták.

Családjával meghasonlottan elhagyta Amerika földjét és Palesztinába vándorolt.

ZSIDÓ PALESZTINÁT AKAR.

Palesztinába megy és ottan hamar megfogja a zsidó szenthelyek misztikumát. Még vallásosabb lesz, napjait csak a zsidó tudományok tanulmányozásának szenteli. Szakállt növeszt, folyton buvárkodik a könyvekben, azoknak a szent iratoknak oldalait tanulja, amelyek ott azon a földön születtek meg évezredekkel ezelőtt. Mindennel szakít, ami a multra emlékezteti. Szervezni kezdi a kisszámu zsidóságot, amely nagy nyomorral küzd. Mezőgazdasági iskolát szervez és amerikai pénzen kis vagyónálval egy mezőgazdasági kolóniát is létesít, amelyen maga is dolgozik. De közben szorgalmasan látogatja a szent helyeket, a Siralom falánál is sokat imádkozik és minden álma az, hogy a zsidók népesítsék be a szent földet és jöjjenek a világ minden részéből, hogy felépüljön a zsidó ország. Egyike lett azoknak a „megszállottak”-nak, akik Palesztinát zsidó országnak szeretnék látni. Emek Refoimban Jeruzsálemtől nem messzire létesül a kolónia, amelyet az Amerikából még átmentett kis tőkájével alapít, felhívásokat küld széjjel a világ minden részébe és kéri „zsidó

testvéreit,” hogy jöjjenek építeni az országot és adjanak minél több pénzt az ottlakó szegény zsidóknak. Tanulmányokat, essay-eket ír, dolgozik, agtál fáradhatatlanul és mindent Isten nevében, amelyben fanatikususan hisz. Mindig többet és többet sajátít el a zsidó tanulmányokból. Nevét is megváltoztatja: Michael Boaz Jiszroel az új neve. Családja iránt soha nem érdeklődik többet és mint igazi „gér cedekek” halt meg, akinek minden tiszteletet megadták a palesztinai akkori zsidók és temetésén résztvevett minden vallásos zsidó, aki csak tehette. Sirja ott állt hosszú évtizedekig jeltelenül az Olajfák hegyénél, amíg...

MI LETT CSALÁDJÁVAL?

A regény új fejezete kezdődik el. A gér cedekek családja egészen elfelejtette a nagy őst. A „szegényt”, aki zsidóvá lett. Szépen szaporodott, gyarapodott a család és egy napon tanulmányozni kezdte a családi albumot a keresztény amerikai család egyik tagja, Warder Cresson egyik leányunokája. Láta a képeket, apai nagyapját és nagyanyját, anyai nagyanyját, csak egyetlen kép hiányzott belőle. Ea anyjának apja volt, akit — amint sejtiük — Warder Cresson-nak hívtak. De amikor ezt kérdezni kezdte az értelmes unoka, aki különben állami hivatalnok, anyja mindenkor idegesen rászólt, hogy:

— Bolondság mindég érdeklődni, hagyjad ezt...

— Mi van abban bolondság, hogy kérdelem, miért nincsen a családi képek között a nagyapám. Talán valami szegényt hozott a családra? Talán a Sing-Sing fegyház lakója volt, hogy ennyire szegényltek?

Nem kapott rá választ, csak ideges szavakat. Míg végül egyszer a családi lomok között, valahol a padláson egy képet talált. Poros volt és félig elrohadt. Ócska kép, amely egy markáns arcú férfit ábrázolt. Mintha érezte volna a leány, hogy ez megöldja a titkot. Elővette a képet, megisztította és anyja elé állott.

— Tudni akarom, kit ábrázol ez a kép?

Addig faggatta anyját, amíg elmondotta, hogy ez nagyapját ábrázolja, aki annakidején Palesztinába ment, zsidó lett és ott halt meg. Sirja pedig ott van az Olajfák hegyénél, jeltelenül.

ELLENÁLLHATATLAN KÉNYSZER.

Amint az amerikai miss mondta, ettől az időtől kezdve nem tudott nyugodni lenni. Sem éjjele, sem nappala nem volt. Mindig az a gondolat bántotta, hogy nagy bűnt követ el családjára a nagyapa ellen, amit jóvá kell tenni. És elhatározta, hogy meglátogatta sirját, megbékélteti a nagy férfi lelkét és emléket állít föléje. El is utazott és meg is érkezett. Azzal a céllal, hogy felállíttatja a sírkövet s utána azonnal visszautazik. A sírt megtalálta, a márványemléket felállíttatja — és nem tud eltávozni a Szentföldről.

Már hónapok óta él ott, mindennap meglátogatja a sírt és bár keresztény szellemben nevelték, mégis naponta előveszi a héber könyveket, tanulja a zsidó törvényeket, imádkozik, beszélget héberül és mintha valami babonáság volna, nem tud elszakadni a zsidó Palesztinától és nagyapja sirjától. Judeisztikus kérdésekkel foglalkozik és bár érzi, hogy nem tudna nagyapja nyomdokain tovább haladni, de azt is érzi, hogy nem tud csak úgy visszamenni Amerikába. Nem tud többé letúlni az íróasztalához, nem tudná magát beleélni újra abba a keresztényi amerikai szellemben, amelyben nevelkedett. Ezért barangol hónapok óta a jeruzsálemi utcákon, kezében héber könyvek és sokszor, mint álomkóros jár-kezel és nem találja helyét...

Nem tudja, mikor megy vissza. Akar is menni, nem is. Mintha mágneses erő volna abban az elhagyott sírban, amelyet most már emlékkő díszít. A „gér cedekek”-nek keresztény leányunokája jött el, hogy bocsánatot esedezzek mindazért, amit családja elkövetett a nagyapa ellen — 90 évvel ezelőtt.

És a szép amerikai miss tovább röjja a szentföldi meleg földet. Mintha a múlt és jelen, mintha Amerika és Palesztina között lebegne. Nem tudja mit cselekdjék, nagy lelki problémája van, amelyre nekikem tud gyógyszerzt adni. A rég meghalt nagyapa nem engedi, kinyújtja csontváz karját és mintha azt mondaná... maradj drága unokám, maradj itt a megszentelt földön... és a leány nem tud tovább menni... talán örökre ottmarad... (—)

Mondjunk le róla!...

Brit Guayana – a földi pokol egyik állomása

Az államok között, amelyeket a zsidó emigráció szempontjából tekintetbe vehetünk, szóba jöhetne – az eviani konferencia szerint, még az angol birodalom képviselői szerint is – Brit Guayana. Egyidőben úgy látszott és ezt írták az angol lapok is, hogy itten nyugodtan letelepedhetnek és „megoldás”-nak hirdették. A guyanai terv csak egy pillanatnyi szédületet jelentett, azonban nagyon hamar bekövetkezett a kiábrándulás: nem ér semmit. Alig néhány hónapra rá alapos emberek kimutatták, hogy az egész Guayana terv teljesen fölöslegesen izgatja a kedélyeket, mert nincsen semmi értelme. De, hogy adatokkal is alátámasszuk ezt az állítást, amelyet komoly amerikai és angol körök is kezdenek elismerni, azért alant részletesen ismertetjük a helyzetet:

TERÜLETI ÉS NÉPESSÉGI VISZONYOK.

Brit Guayana 309.000 négyszögkilométer és 1931-ben 311.000 lakosa volt. Ezek között 130.000 indus és 10.000 benszülött. Georgetown a főváros, melynek 58.000 lakosa van. Vannak nagyon szép természeti adottságok, különösen vizesékek. Az ország nagyrésze dzsungel. Rendkívül sok földi kincse van, arany, gyémánt, mangán, bauxit. Fontos kiviteli cikkek: fa, cukor, rizs, rum, fa-szén, kopra. A klíma akárcsak Holland- és Francia-Guayanában – nem egészséges.

Holland-Guayanában, Surinam-ban évszázadokkal ezelőtt már volt egy zsidó kolónia, amelyet zsidók alapítottak, akik annak idején Portugáliából menekültek. Ültetvényeket létesítettek és zsinagógát építettek. De néhány év elmúltával minden megszűnt. Az emberek meghaltak maláriában és fehérlázban, kígyók agyonmárták a nyájukat, rovarok a termést. Ma már a romokat is eltakarja a dzsungel. Öt évvel ezelőtt, a most zsidóknak ajánlott területet felajánlották az assziroknak, mint új otthont. A Népszövetség ki is küldött egy bizottságot, amely megtekintette az országot. Ez a bizottság ott volt és jelentette, hogy az asszirok nem tudnának egy ilyen pestis-fészékben lakni. Vajon tudnak-e a német zsidók? Az indiai kulik, akiket a cukorültetvényekre hoztak az angolok, elpusztultak, mert nem elég ellenállóképesek. Amit tehát trópusi és féltrópusi klímához szokott benszülöttek nem bírnak el, azt bírják el európai kultúremberék? Az ország belsejében még az ott született benszülöttek is kipusztultak. Megbízható kutatók szerint, a benszülöttek kilenczete része elpusztul éhségsjárványok által. Néhány fehérbőrű kalandor megpróbált letelepedni, de nem találtak mást, mint a hatóságok közönyét, nélkülözést és végül teljes összeomlás következett.

AZ EVIANI ANGOL KIKÜLDÖTT „NAGYLELKŰ” AJANLATA.

Amikor az eviani értekezlet összeült, azt az ajánlatot tette az angol delegátus, hogy létesítsenek egy százmilliós alapot a zsidó emigráció megkönnyítésére és kijelentette, hogy ezen a brit kolónián a földet „nagylelkű feltételekkel adják majd bérbe”. A pénz nagyon jól jött volna, hogy a guyanai deficitet egy kissé csökkentse és a georgetown-i kereskedők is hasznot húztak volna belőle. Ezek talán szívesen üdvözölték volna az emigránsokat, viszont az ültetvényesek azt sem akarják, hogy az ország belseje kiépüljön s azt sem, hogy a munkabérek magasabb színvonalat érjenek el. Az humbug, amit a „nagy, termékeny fensíkról az ország belsejében” regélnek. Még annyi termékeny terület sincsen, amely a néhány tucat jelenleg ottlakó fehérbőrűt eltartsa. Pampák vannak, kemény, víztelen fű, esős évszakban pe-

dig ott ülnek bezártan a domboldalon levő házaikban, az állatok vízbefulladnak, a benszülöttek a brazil hegyekbe menekülnek és megvárják míg a víz visszamegy medrébe. Viszont a száraz évszakban elszárad minden növényzet, csak egy-két különleges növény marad meg. Szemmel látható, miképpen mennek tönkre egyes telepések.

BRIT GUAYANA ÉRTEKTELEN GYARMATA AZ ANGOLOKNAK.

A Brit Guayana már régóta teljesen értéktelen gyarmata a brit birodalomnak és évente néhány százezer fontjába kerül. (Mi volna, ha a gyarmatéhes Hitlernek felajánlanák? Inkább neki, mint a zsidóknak, akik amúgy sem tudnak odajutni!) Szó volt évekkkel ezelőtt arról is, hogy a területet odaadják az Egyesült Államoknak, a hadi adósságok egyrésze fejében, de Washington köszönettel visszautasította, miután a terepet alaposan megnézte. Legdöntőbb érv az volt ellene, hogy Georgetown kikötője használhatatlan, mert az Essequibo torkolatánál fekszik és az annyi iszapot rak le a kikötőben, hogy tízezer tonnánál nagyobb hajók nem is tudnak kikötni.

Ültetvények csak a tengerpart közelében tudnak megmaradni. De anyagi eredményeket nem tudnak felmutatni. A legutóbbi tizenöt évben, az összes rizs- és cukorültetvények adósságokba jutottak. Nagyrésztük jelzálogokkal tülterhelt. Dacára annak, hogy a munkaerő oly olcsó, mintha rabszolgamunka volna. Új iparokat nem lehet létesíteni, mert a lakosság nem is tud vásárolni, olyan szegény és örvendő, ha fél dollárt kereshet naponta. Husz százaléka a lakoságnak naponta egy dollárt keres és az elit, tízszázalék, heti tíz dollártól havi kétszáz dollárig is megkeres. Összesen tíz férfi keres évente tízezer dollárt, ezek közül egy tisztviselő: a brit kormányzó.

MILYEN AZ IPARTERMELES?

Mi a helyzete az egyes iparoknak? Van bauxit, amiből az alumínium készül. Tulajdonosa: Aluminium Company of Amerika. Munkabér: 48-96 cent naponta. De a kereskedői és ipari állások betöltöttek. Nincsen hely bevándorlók részére. Van arany is, amelyet a folyók homokjából szűrnék. A feketék éppen csak hogy nem halnak éhen az aranymosás által. Rendszerint rizst, banánt és olcsó halféléket fogyasztanak. Gyémánt is van. Ezek is alluviálisak. Ezeket nem gyémántokban gazdag vidékeken bányásszák, csak bizonyos geológiai természetű helyeken kimossák s csak véletlen által jut az emberek kezébe. Több mint kétezer társaság alakult idők folyamán arany és gyémánt bányászatra, de eddig több pénzt pocskoltak el, – amit kutatásokra költöttek – mint amennyi arany vagy gyémánt valaha is kikerülhet ebből az átokvölgyéből.

Van egy különleges fa-fajtából is exportja, amelyet green-hart-nak (zöld-szív a nem egészen jó fordítása) hívnak. Ez azért jó, mert kitűnő ellenállást fejt ki a sós-víz és a tengeri szu ellen. Ezért a tengervízben történő építkezéseknél kitűnően bevált. Dokokban és és hasonló vízzel érintkező építkezéseknél néhány év után ki kell cserélni a fákat, de a „greenheart” az ugyyszólván örökké tart. Ezt a fát kipróbálták már a világ valamennyi kikötőjében és ha nem veszik, az csak azért történik, mert túl jó. Azok a cégek, amelyek ilyen kikötői munkákat végeznek, nem örökidőkre akarnak dolgozni, hanem minden évben akarnak munkát, már pedig ha mindenhol ezzel dolgoznának, akkor hamar nem volna munkájuk. Létezik itt ezenkívül egy másik fa-fajta, amelyet „balata”-nak neveznek, amely olyan mint a gummi, anyagából a kábeleket vonják be. Él ott néhány úgynevezett „balata fejő”, akik kimennek az erdőbe és ott „vérezni” hagyják a fákat. De a guyanai ipar olyan gyenge, hogy még ezt a néhány szakmunkást sem tudja kellőképpen foglalkoztatni.

Van olaja is. Olyan termelvény, amely rentabilitást ígér. De chez sem külföldi, sem angol nem nyulhat, de még benszülött sem mindaddig, amíg a brit kormány ki nem jelenti, hogy fennáll a szüksége annak, hogy kitermeljék. Egyszóval: az olaj kitermelése a brit korona szuverén joga és bizonyára csak az eljövendő esetleges háboru idején fogják igénybevenni.

BETEG VILÁG BETEG TERVEI.

Az emigrációs probléma aktuálisabb, mint valaha. De ezek a sandomingoi, tanganyikai és guyanai tervek nem egészségesek. Beteg világ beteg tervei ezek. Az exotikus helyek nem nyugodt települést jelentenének, hanem inkább száműzetést. Lehetőleg jó messzire menjenek a zsidók, hogy Európa ne tudjon róluk. Maholnap már újabb tervekkel jönnek majd. „Az északi vagy a déli-sark is jó lesz a zsidóknak!” – címen. Nem helyes az a sok egyesület sem, ami körül van. Olyan komoly nagy szervezet kellene, amely nem egyes emigránsok sírúrait hallgatja meg, hanem az egész kérdéssel szembenéz, bátran és minden kertelés nélkül. Két nagy emigráns típus van. Az egyik: amelyik leszámol minden egyes változással és végleges új letelepedést keres magának. A másik: amelyik tengleng abban a reményben, hogy visszatérhet majd oda, ahonnan kiűzték. Ezt a két kategóriát élesen el kell választani egymástól.

A külföldnek is ilyenformán kellene határozni. Olyan emigránsok, akik komolyan hozzálatnának existenciát alapítani és létesíteni, ezeknek meg kell adni a települési lehetőséget. Ezeket el kell végleg és érzelmileg szakítani attól az országtól, amely kiűldözi őket. Legyenek végleg egy más nép begyökerezett tagjai. De ne keressenek ezek számára olyan lstenhátamögöti helyeket, ahova úgy dobnák le őket, mint a szemetet, hogy ott elrothadjanak. Akik végleg eltávoznak, azoknak végleges és rendes települési helyet adjanak. Nem Guayanát és nem hasonló poklokat, hanem emberhez méltó helyeket, bárhol a világon, ahol emberhez méltó élet lehessenek.

Brit Guayana is az egyik pokol, amelytől minden embernek őrizkedni kell.

A budapesti mintavásárra utazó zsidók figyelmébe!

A mai időkben ezerszer fontosabb a családi millió, ha egy zsidó egyén, vagy család családi, vagy üzleti ügyben meglátogatja Budapestet, hogy ott meghiit családi környezetben töltsé idejét.

Erre a célra legalkalmasabb, az általánosan ismert ort. kóser

Karmel panzió

amelyben ragyogó tiszta szobák, a legmodernebbül berendezetten várják a látogatókat. A panzió az Andrássy ut 43 alatt van, a város centrumában és konyhája a legkitűnőbb ellátást biztosítja.

TELEFON:
12-89-67

Vezetője és tulajdonosa: Friedmann Józsefné akinek neve és szakérteleme biztosítja a legkitűnőbb és legigényesebb izlésű közönség ellátásának.

Hírek

Inscris în registrul publicațiilor periodice prin ordonanța No. 9/1938. Dos. No. 805/1938. Tribunalul Bihor, Secția III-a.

Naptár 5699

Péntek: Ijjár 2, április 21.

Szombat: Ijjár 3, április 22. 2 פריד

Heti szidra: חוריע מצורע

Heti haftora: ו' אנשים

Szombat kezdete:

üzlet bezárás 6.55

gyertyagyújtás 7.17

Istentisztelet kezdete 7.27

Szombat befejezése 8.23

Hagyjuk egymást békében

Kedves uram, már hónapok óta meg akartam ezt írni Önnek. De nem akartam megsérteni — most sem akarom — de azt hittem, hogy mégis jobb belátásra jut. Csalódtam. Ön nem hallgatott és javíthatatlan maradt. Csodálkozással kérdezheti, hogy miért e sok szemrehányás, mit is követett el? Megmondom.

Először is Ön saját maga ellen vétett. Azután vétett ellenem és mindazok ellen, akikkel kávéházban, klubban, uccán, vagy otthon szóbaállott. Vétett felesége ellen és szülei ellen, vétett gyermekei és felebarátai ellen. Mert hetek, sőt hónapok óta nem dolgozott, vagy ha igen, futtában és idegesen, hanem folyton rémhíreket szimatolt és azokat adta tovább.

Soha annyi örültséget nem hallottam, mint az utóbbi hetekben. Néha úgy éreztem, hogy az örültek házában járok, ahol minden ember egy-egy kedvelt rögeszméjével sétál, látszólag szabadon. Furcsa pszichózis lett urrú az embereken. Az egyik husz újságot olvasott el egy nap, összezavarta magában és amikor híreket ad le, akkor régi, mindenki által olvasott ócskaságokat adott elő, mint a „legfrissebb” értesüléseket. A másik: rádióhírek specialistája volt. Most hallottam Londont, Párisot, Moszkvát, Bécsot, Berlint és Tokiót. És ebből a „most hallom”-ból újabb csodabogarak születtek. — Értesülések, hírek, amelyek megfagyasztották a vért az emberek ereiben, a legtöbben utána az égre néztek, mert azt hitték, itt a fejünk fölött ütköznek össze a világ összes bombavető repülőgépei.

Ami azonban mindezekre legjellemzőbb volt: egyetlen ember nem mondott el egyetlen jó és kedvező hírt sem. Mintha perverz örömhét lelték volna abban, hogy csak rossz és kétségbeesítő híreket adjanak egymásnak. Most, amikor remélhetőleg már túl leszünk az összes borzalmas rémhíreken, engedjék meg nekem, hogy megmondjam véleményem őszintén:

— Senkisé tudja, mi történik a kulisz-szák mögött. Senkisé szidhat egyetlen angol-francia-török, vagy hottentotta politikust, mert ő jobban csinálta volna. Senkisé tudott semmit, hanem mindenki zöldségeket beszélt össze-vissza. Bevallom, hogy én másképpen reagáltam az összes borzalmas hírekre. Először is: nem hallgattam meg senkit. És nem meséltem soha senkinek még olyat sem, amit úgy véltem — hogy én tudom és más nem tudja. Az utóbbi napokban voltak időszakok, amikor teljesen kikapcsoltam magam az újságolvasásból és hírek hallgatásából. „Hirte-

len” napokat tartottam. Senkit meg nem hallgattam és senkinek semmit nem meséltem.

Eszembe jut egy jó tanács. „A tizparancsolatbeli „tiszteld apádat és anyádat” mellé még azt a parancsolatot adnám minden felebarátomnak, hogy tiszteld felebarátodat és önmagadat, no és családodat azzal, hogy nem mondassz el és nem hallgatsz rémhíreket, mert akkor — hosszú életű léssz a földön...”

Ha azonban zsidó testvér nem hallgatsz rám és tovább fogod örjiteni magadat és embertársaidat, akkor valóban nemsokára egy nagy kerítést kell csak csináltatni és kinevezni ezt az egész életet, városokat, falvakat: „Örültekháza a XX-ik századhoz”. Nem elég neked, zsidó testvér az események pur simplu, ahogy vannak, még örjited is magad mindentéle zagyvasággal.

A nyugodtabb időkben adjuk ki a jelzőt: semmit nem hallgatni senkitől és semmit el nem mondani senkinek. Mert csak így lehet kibírni az életet. Vagy ha már minden idegkötél szakad és mégis jön drága felebarátod a szokásos: — hallotta kérem-mel, akkor mondjon ugy oda neki magyarul: —

— Tegye bolonddá az öregapját s hagyjon nekem egyszer s mindenkorra békét.

Én így csináltam — és bevált...

(elzé).

— 41.722 zsidó vándorolt 1938-ban Amerikába. Newyork államának legutóbbi statisztikája szerint Észak-Amerikába 1938-ban 41.722 zsidó vándorolt be. Ezek közül 23.715 menekült volt Németországból és Ausztriából, 34.277 mint bevándorlók jöttek Amerika területére, 7445-en mint turisták. A HIAS segítségével 10.000 zsidó bevándorolt jutott el más országokba, közöttük Palesztinába. Legutóbb a Hias-Ica 3854 menekült szállított el Németországból, hogy más országokban letelepedhessenek. A HICEM együtvéve 21.299 zsidó menekültöt segített új országba való telepítésre. 1938 első tizenegy napjában a HICEM 6957 németországi zsidót segített hozzá, hogy kijussanak a birodalomtól. Az Anschluss óta 1938 november végéig 13.122 zsidót vándoroltattak ki Ausztriából. A HIAS 1938-as jelentése közli, hogy a testület bevételei 1938-ban 378.817 dollár volt, 1938. végéig a Hias, jóllehet ebben az évben bevételei sokkal nagyobbak voltak mint tavaly, 9816 dollár deficitet mutat föl. Ezt a hiányt a zsidók Közép-Európából való tömeges bevándorlása magyarázza.

— MERT VEGYÜNK ARTA BUTOROKAT? Mert kiváló minőségűek és mégis olcsók. „Arta” Oradea, str. Cosbuc, Palace-szálloda mellett.

— AZ ELSŐ IFJUSÁGI MENEKÜLT CSOPORT ELINDULT AUSZTRÁLIÁBA. Az első ifjúsági menekült csoport — husz 18 éven aluli ifju — ausztráliai beutazási engedéllyel hajóra szállt. A fiatalokat Melbourneban állami mezőgazdasági iskolában fogják kiképezni. Kivándorlásukat a németországi zsidó segélyező bizottság az ausztráliai zsidó tényezőkkal karöltve szervezte meg. A bizottság reméli, hogy rövidesen újabb csoportot indít utnak Ausztráliába.

— Dr Lőrincz Aladár București, a bel- és idegyógyászat szakorvosa párisi tanulmányutjára visszatért. Röntgenlaboratórium. Rövidhullámú besugárzások. B.-dul Carol, 45.

Olcsón és jól ékekezhet

Herschkovits

orth. kóser pensiójában

BUCUREȘTI, Str. Carol 25. I. emelet

(bejárat Strada Soarelui 7).

CASA KLEIN

București, Str. Lipscani 110.

(Sf. Gheorghe) etaj 5. — Tel. 41440.

A legfinomabb női fehérneműk,

bluzok, ágygarnitúrák, kézimunka.

Olcsó árak! Kedvező fizetési feltételek!

— HÁZASSÁG. — Lukács Lily (Kolozsvár) és Neumann Géza, a kolozsvári Continental vaskereskedelmi R. T. vezérigazgatója házasságot kötöttek.

— Zsidó vállalatok árjásítása a cseh protektorátus területén. A zsidó vállalatok árjásítása óriási léptekkel halad előre. Amihez Németországban évek kellettek. Ausztriában pedig hónapok, azt a cseh-morva protektorátus területén napok alatt végzik el. Az utóbbi napokban a zsidókézen levő „TeTa” áruházat, amelynek számos fiókja működik az egykori Csehszlovákia területén, napok alatt árjásították. Számos más nagyobb zsidó üzleti vállalkozás szintén átment már árjakezekbe. A nagyrészt zsidók által létesített filmipar zsidótlánítását az egész vonalon végrehajtották, vagyis a Barandow filmstudio összes zsidó tagjait elbocsátották. Mint ismeretes, a kávéosok és vendéglősök szövetségét hatóságilag utasították arra, hogy üzleteik fölé cégtáblát fügesszenek ezzel a felirással: „Zsidók itt nem kívánatosak!” A kávéházak tartoznak éppúgy, mint a vendéglősök is zsidó alkalmazottaikat a lehető leggyorsabban elbocsátani. Hasonlóképpen parancsot kaptak az újságok is, hogy szerkesztőiket, riportereiket és egyéb alkalmazottaikat távolítsák el.

— JAHREZITTEBLA alumíniumból, izléses, tetszetős kivitelben 1 személyes lei 150, kétszemélyes lei 250. Megrendelésnél héber dátum közlendő Boros papírkereskedés, Cluj.

— Svájc zsidósága a menekült testvérek megsegítése érdekében. Zürichben 75 delegátus jelenlétében folyt le a svájci zsidó hitközségek szövetségének gyűlése. A központi bizottság javaslatára elhatározták, hogy 1939-ben minden tagja a szövetségnek kétszerannyi tagdíjat fizet, mint az elmúlt évben. Azonkívül a menekültek megsegélyezése érdekében külön gyűjtést is rendeznek, amelynek végrehajtásával külön erre a célra kijelölt bizottságot fognak megbízni. Az erre vonatkozó határozati javaslat többek között így szól: A svájci izraelita hitközségek szövetségének közgyűlése első és legfontosabb kötelességének tartja, hogy a menekültek megsegélyezésének ügyét minden rendelkezésre álló erővel támogassa. Bizik elsősorban az illetékes hatóságok jóindulatában, továbbá a nagy külföldi zsidó segélyszervezetek közreműködésében. Felhívja a svájci zsidókat, azokat is, akik nem tartoznak a hitközségek keretei közé, valamint a Svájcban élő jómódu külföldi zsidó állampolgárokat, hogy vagyoni helyzetükhöz és jövedelmükhöz képest a legmesszebbmennyően támogassák a felebaráti szeretetnek ezt a művét és gondoljanak arra a sokezer családra, amelyeket a mai világpolitikai helyzet koldusbotra juttatott.

— BUCUREȘTI RÉSZVÉNYTÁRSASÁG I-a referenciával, feltétlen garanciaképes, rendelkezik raktárhelyiséggel, organizációval, jó összeköttetésekkel keresi elsőrangú cégek képviselőit. Ajánlatok „Universall” jelíggel a kiadóra kéretnek.

„iréne”

București
Str. Lipsicani 26. I. - Tel. 4-86-07

A legfinomabb női fehérneműk és kelengyék készítése a legújabb modellek szerint. Női gallérok, jabouk, mellények. Legújabb csipke, valamint saját műhelyünkben készült divat-ujdonságok állandóan kaphatók.

Szép kivitel, szolid árak.

— AZ AMERIKAI JOINT 50 EZER DOLLART FORDITOTT A SZEGÉNY-SORSU EURÓPAI ZSIDÓK PÁSZKÁVAL VALÓ ELLÁTÁSÁRA. (Newyork.) Körülbelül kétfélmillióra becsülik azoknak az európai szegénysorsu zsidóknak a számát, akik az idej husvétii ünnepek alkalmából nem tudták magukat ellátni pászkával. Hogy ezeknek a szegénysorsu zsidóknak lehetővé tegye az ünnepek hagyományok szerinti megtartását, az amerikai Joint 50 ezer dollárt fordított a pászkával való ellátás céljaira. Egyedül Lengyelországban egymillió olyan zsidó él, aki nem tudta pászkáját saját erejéből megszerezni. Ausztriában pedig hatóságilag tiltották be a pászkasütést. A Joint azonban intézkedett, hogy Romániából és Magyarországból százezer kiló pászkát szállítsanak Bécsbe, ahol ezt a mennyiséget a zsidó lakosság között idejekorán szétosztották. Németországban a kormány egyetlen hamburgi sütődének engedte meg a pászkasütést. Az összes zsidó hitközségek innen kellett — a Gestapo felügyelete alatt — a tagjaiknak szükséges pászkát elszállítsák. A Herz főrabbi által a londoni lengyel zsidók segélyezésére alapított tanács 3000 font segélyt nyújtott a sbazini internáló táborban tartózkodó, valamint a Memel-vidéki menekült zsidók számára.

LEGIDEÁLISABB HASHAJTÓ, VÉRTISZTÍTÓ,
epchajtó a dr Földes-féle „Solve” pirula. Székrekedés, bélrenyheség, rossz emésztés, gyomorrontás, felfúvódás, gyomor és belfájdalmaknál teljes gyógyulást nyújt. Egy doboz ára 20.— Lci. Minden városi és vidéki gyógyszerárban és drogériában kapható.

— 25.000 NEMZETI SZOCIALISTA ÁTTER A MOHAMEDÁN HITRE. (London.) A „Reynolds News” közli Berlinből, hogy a német fővárosban egy nagy muzulmán mecsetet építenek. Ezenkívül megnyitották a német fővárosban egy főiskolát a muzulmán diákoknak, akik ott ingyenes képzést kapnak náci-szellemben. A nemzeti szocialista párt külföldi propaganda-osztálya elhatározta, hogy 25000 nemzeti szocialistának megparancsolja a mohamedán hitre való áttérést, hogy kellő propagandát fejtsenek majd ki a muzulmánok által lakott országokban. A nemzeti szocialista „izlam-neofiták” az ujonnan létesítendő német-muzulmán-társaság keretei között, amely szoros kapcsolatot tart fenn a jeruzsálemi nagymuftival is, különböző kiküldetést fognak végezni a német birodalom javára a muzulmánok lakta országokban.

Látogassa meg szőnyegkiállításunkat
új helyiségünkben
Str. Ep. Ciorogariu 4.

Szebbnél szebb perzsaszőnyegek, bel-és külföldi fonalak. — Szőnyeg javítások. — Állandó tanfolyam

„ORIENT”

Schulhof Emilné, Oradea, Strada Ep. Ciorogariu No. 4. Telefon 1004.

— UJABB KOLONIZÁCIÓS TERVEK. A „Times”-ban Hesketh Bell cikket ír, amelyben sikraszáll annak érdekében, hogy a nyugatindiai Dominica szigeten — amely angol birtok — engedjék meg a menekültek letelepedését. A cikkíró szerint a sziget nagyon termékeny és kitűnő a klímája, de a benszülött lakosság nagyon szegény és ezért nem tudott eddig fejlődni. A szigeten van 300 négyzetmérföld erdő, amelyből fát lehetne termelni és utána gyümölcsstermelést folytatni. A szomszédos francia kolónia bizonyítja, hogy milyen fejlődési lehetősége van az országnak. — Észak-Rhodézia Bulawayo városából értesítés érkezett, hogy 30 család azonnali letelepedését teszik lehetővé, amelyet 150 családra lehet kiegészíteni. A kormányzat szerint egy tanulmányozó bizottság alaposan kivizsgálhatja a terület felvevőképességét, minden tekintetben tanulmányozhatná a klimatikus, geográfiai és gazdasági lehetőségeket. A tanulmányozók között van Nurock, aki egykor a palesztinai-kormány titkára volt és a Pica tisztviselője, Khazanoff.

— UJ BRIT TISZTVISELŐKINEVEZÉSEK A KÖZELKELETEN. (Jeruzsálem.) Sir Henry Cox, aki az angol birodalom képviselte hosszú évekig Transjordániában, rövidesen visszavonul tisztségétől. Helyébe A. S. Kirkbride kerül, aki hosszú évekig a palesztinai-kormánynál teljesített szolgálatot.

Divat és gyógycipők

Belvárosi Cipőszalon-ban

(Dr. Balláné ka'ap-szalonnal mellet)

Kohn István
Oradea, Parcul Traian 1.

465.000 FONT GYÜLT EDDIG ÖSSZE A BALDWIN-ALAPRA. (London.) A Lord Baldwin-alapra eddig 465.000 font folyt be, ami igen tekintélyes összeg (hivatalos kurzuson is kb. félmilliárd lei) még angol viszonylatban is. Ezt az összeget a menekültek javára gyűjtötték, amelyből a gyermek-menekültek javára kifizettek eddig 220.000 fontot és a két menekültügyi bizottságnak, a kereszténynek és zsidónak, amely felkötötteknek ellátásáról gondoskodik, 90 ezer fontot.

— AZ AMSZTERDAMI SZEFARD ZSIDÓ KONGREGÁCIÓ HÁROMSZÁZÉVES FENNÁLLÁSÁNAK ÜNNEPSÉGE. A „Talmud Tóra” amsterdami szefárd zsidó kongregáció ünnepi istentisztelettel ülte meg háromszázéves fennállását. Az istentiszteleten E. M. Frances főrabbi nagy beszédet tartott. A kongregáció az 1595-ben alapított Bét Izráél kongregációk egyesítéséből született 300 évvel ezelőtt. — Dr van der Berg, a nagy filantropus és volt szenátor most töltötte be 75. életévét. Az ünnepelt, aki Hágában él, Hollandia nemcionista képviselője a Jewish Agency tanácsában. — Dr S. J. van Liert, az amsterdami városi tanács főtitkárát III. Lipót belga király a „Leopold király rend” lovagjává nevezte ki. Van Lier zsidó.

— CSAK HONOSÍTOTT ZSIDÓK LEHETNEK PALESZTINAI SZOLGÁLTATBAN. (Jeruzsálem.) Az illetékes hatóságok értesítették a zsidó és arab munkásokat, akik a hadseregnél teljesítenek szolgálatot, hogy a jövőben csak azok maradhatnak szolgálatban, akik palesztinai polgárok, vagy kérték honosításukat. Az összes nepalesztinai polgárok felkértek, hogy beadják erre vonatkozó kérésüket. Itt említjük meg, hogy a Beth Shan-i postahivatal, mely a nyugtalanságok miatt be volt zárva, újra megnyílt.

Megszabadulhat
a ruhájára ráhulló kellemetlen fejkorpától, ha

„HEINRICH”

PETROL

szappant
használ.

Megszünteti a
hajhullást és
korpázást.

Kapható minden
szaküzletben

— A ZSIDÓ MENEKÜLTEK ÚJ IPARI ÜZEMEKET LÉTESITENEK DÉL-AFRIKÁBAN. (Fokváros.) A délafrikai Jewish Board of Deputies legutóbbi ülésén jelentés hangzott el a Dél-Afrikába került menekültek gazdasági tevékenységéről. Az ebben az irányban lefolytatott vizsgálat 2373 egyénre terjed ki, akik főleg Johannesburgban, Fokvárosban és más városokban élnek. 35 százalékuk igen jómódu. A többiek közül 557 önálló gazdasági tevékenységet fejt ki, 984 pedig alkalmazott. Az 557 önálló közül 392 összesen 2930 egyént foglalkoztat üzemeiben és pedig 936 délafrikai európaikat, 1675 nem európaikat és 339 menekültet. A menekültek számos új ipari üzemet építettek, amelyek azelőtt nem léteztek, így például a vegyi és műszaki ipar számos új ágát teremthették meg. Az új vállalatok máris kedvező kihatással vannak az ország gazdasági életére.

— Ha fáradt, dörzsölje be testét Dian sósborszesszel. Hatása gyors és biztos.

— A NEMETORSZAGI ZSIDÓ MENEKÜLTEK NAGYMÉRTÉKBEN KIFEJLESZTETTÉK HOLLANDIA IPARÁT. Németországból bevándorolt zsidó menekültek hatalmas mértékben segítettek elő a hollandiai ipar fejlődését. 1933 óta a zsidó menekültek 300 új ipari vállalatot teremtettek, amelyek 10.000 munkást foglalkoztatnak. A menekültek több olyan export-vállalatot helyeztek át Hollandiába, amelyek előbb Németországban tevékenykedtek. Tíz ilyen kivitelű vállalat forgalmát évi 100 millió guldenre becsülik. Hála a menekültek kezdeményező kedvének, Amszterdamban a női konfekció egyik új világközpontja teremtődött meg.

— BUKARESTI GYAR viz, gáz és gőz armatura gyártásban nagy gyakorlatral rendelkező üzemvezetőt keres. Referenciák és cím a kiadóhivatalba „ARMATURA” jelzés alatt kéretik.

PRIM
a fém-
hisztitók
királya

Az olaszok nagy arabbarátsága

A világlapok a rendkívül sok és érdekes hír között írják, hogy Syria és Libanon főbb városaiban tüntetések voltak Olaszország ellen. Így Damaskusban harmincezer ember gyűlt össze és a szónokok élesen tiltakoztak az olaszok albániai erőszakossága ellen. Beyrutban és Aleppóban hasonló tüntetések zajlottak le. Még az olasz áruk bojkott akciója érdekében is osztogattak röplapokat és bojkottmanifesztumokat.

Milyen kár, hogy nem tudunk arabul és milyen kár, hogy reánk zsidókra még akkor sem hallgatnának ezek a felheccelt arab tömegek. Mert ha volna szavunk, milyen jól tudnánk hivatkozni arra, hogy: ugyebár megmondtuk már évekkkel ezelőtt és folyton azt hirdettük, hogy az olaszok arab-barát megnyilatkozásai nem egyebek, mint taktikai lépések az angolok ellen. Ahogy ők szeretik az arabokat... mi zsidók bizonyára jobban becsüljük őket, ha Palesztinában nem lettek volna oly kegyetlenek a legutóbbi három évben, mi mindenkor baráti kezet nyújtottunk volna nekik. De az olaszok másképpen „taktikáztak.” És az arabok mindenfelé „bedőltek” nekik. Ki tudja mit ígértek? Illetőleg tudjuk, hogy mit! Egy nagy és független arab kónföderációs államot, amely lerázza magáról „az angol imperialista igát.” Ezzel nem azt akarjuk mondani, hogy az angol nem imperialista és nem önző és nem hibás, ellenkezőleg az olasz épen olyan önző s mert nincsenek olyan tapasztalatai a kolonizáció terén még nyersebbek és brutálisabbak. Lásuk csak példaképpen mindazt, amit Abessziniában műveltek, s most amit Albániában műveltek. De kezdenek ébredni az arabok, illetőleg a mohamedánok. Tudjuk, mi fáj nekik! A szegény megrohant szkipetárok nagyrésze mohamedán és így vallás-testvéreik sorsa nyugtalanítja a mohamedán keletet. Damaszkus látja, meg Beiruth is, hogy

mit ér az olaszok szemforgatása. Amint most Olaszország tett, az kellemetlen memento. Így hát kiderült, hogy mégsem olyan nagy arabbarátok ezek a taliánok. Hogy vajjon a zsidó Palesztina ennek milyen profitját fogja látni, most még nem tudjuk. Art, hogy fellángol az idegengyűlölet, de használ az olasz gyűlölet és a palesztinai arabok is látják ebből, hogy vannak olyan jóakarói az angolok, mint az Abessziniát és Albániát lepipró olaszok...

Mi is az a szülőföld?

Epizód ez is. Egyszerű színtéma, amelyből nagy és jelentős következtetést levonni nem lehet és nem is szabad. Szívenütött a hír sokunkat, akik olvastuk, hogy a jeruzsálemi lengyel konzulátuson megjelent számos lengyel származású zsidó és bejelentették, hogy önként mennek harcolni Lengyelország függetlenségéért, ha a németek el akarnák venni.

Mit látunk ebből? Először is, hogy a zsidó nem szalad el onnan, ahol puskaporos a levegő. Ki és mikor vonná felelősségre a palesztinai zsidót, ha az nem jelentkezne önként arra, hogy fegyvert fogjon a lengyel földért? De lelkileg érzi, hogy adni kell akkor is, ha nem követelik.

Látjuk, hogy a szülőföld érzése milyen mélyen gyökeredzik a „kozropolitávu” kiköltött zsidóság között. Tul sokezer kilométeres távolságon, tul minden kényszeren, ha kell, akkor ezért a szülőföldért hajlandó visszajönni a pokoli Európába és újra lefektetni a lövészárokkba, volhyniai mocsarakba, ahol annyi zsidó halt meg a világháboruban. Kész újra meg is halni egy országért, amelyhez nem tűzi semmi érdek, csak érzelem. Ilyen „cinikus” ilyen „haszonleső”. Ennyire „gyáva” a zsidó. Még hozzá az a bizonyos poják-zsidó. Nem a pedigrees francia vagy svéd, hanem a poják zsidó, amelyet sohasem kényeztetett el sem az orosz, sem a lengyel uralom. Amint egyik amerikai zsidó lap írja, ha a lengyelek még jól is bánnának a zsidókkal, akkor hallatlanul sokat nyernének a világ többi részén lakó lengyel származású zsidóktól is. De Beck külügyminiszter mindég csak azt firtatja, hogy „sok a zsidó”, mert azokon a bizonyos vaddisznó vadászatokon ezt sugta fölülbe — Göring. És most kiderül, hogy egy kicsiny nyeszlett poják-

zsidó többet ér, — a lengyel haza szempontjából — mint a nagyhangu „barátok”. akik azt nézik, hogy mikor és hol lehetne oldalba-szurni a lengyel barátot. Vakok a politikusok, hogy mindezt nem látják. Minden ország legnagyobb valójának egyike: az a sokat ócsárolt, lenézett zsidó. Redszerint sokkal többet érnek, mint a barátok, akik éhesen várnak a háttárokon...

Megirta levelét...

A hír röviden így szól: Roosevelt amerikai elnök levelet írt Hitlernek és Mussolininek. Ebben a levélben tíz, vagy huszonöt éves megnemtámadási szerződést ajánl, amelyet a két agresszív állam kellene kössön az azal a körülbelül 30 kisebb-nagyobb állammal, amelyek félnek, hogy leharapja fejüket a tengely-óriás. Nem lehet kibírni ezt az állandó izgalmat és folytonos fegyvercsörgést, az emberek nem tudnak dolgozni, a gazdasági élet világszerte megbénul és tönkre mennek abba úgy a tengelyállamok, mint a többiek is. Jöjjenek össze és tárgyalják meg az összes felmerült kérdéseket, mert sokmindent el lehet intézni a zöld asztal mellett is.

A levélnek sokféle visszhangja volt a világon. Azt, hogy a „cimzett”-ek miképpen fogadták, már tudjuk. Nekik programjuk az örök nyugtalanúsággal, gazdasági helyzetük megköveteli a kalandorpolitikát, mert nem tudnak más foglalkozást adni a sokmillió katonának és a municióiparban foglalkoztatottaknak. Roosevelt írása nem ért el eredményt, de esetleg újabb támadási felület lesz a tengelyállamok által, gyávanak,

Gyilkosság Salamon király idejében

Az, amit elmondok, régi krónikák nyomán, Jeruzsálemben történt, a szent városban, Salamon király életének utolsó évében. A nagy bazárban, amelyik a királyi palota mellett állott, abban az utcában, melyet a Galambok Utcájának neveztek, élt egy ékszerész, akit úgy hívtak, hogy Jekutiél.

Jekutiél, mint mondtam, ékszerész volt. Drágakövekkel kereskedett, amiket Ofirból hoztak főnői hajók és kis aranykancsókat árult, miket Egyiptomban faragtak a Fáraó ősei. Ő volt az egyetlen ékszerész a bazárban és Jekutiélnek jó dolga is volt, üzlete tele volt bevétellel és hálátelt szíveddel gondolt a Mindenhatóra, aki megáldotta őt és kezemunkáját.

De történt, hogy egy Alkim nevű másik ékszerész érkezett Jeruzsálembé. A vad Arabiából jött, mint neve is mutatja. Mord és keserű férfi volt, ki a Galambok Utcájába érve irigységgel télt el, mikor meglátta Jekutiél üzletét. Alkim nemcsak ékszerekkel kereskedett, hanem selymekkel is. Történt, hogy a Galambok Utcájában volt még egy üres ház, melyből éppen akkor költözött ki a tulajdonosa. Alkim megvette a házat éppen szemben Jekutiél üzletével és másnap már ő is kint állt a kereskedők szőnyegén, aranykancsókat árult, mint Jekutiél, ezüst kigyókat és drága selymeket,

amikről azt hirdette, hogy a tengeren tul szőtték őket a Fekete Erdők Országában.

Nagy, bánatos küzdelem támadt a két ember között. Jekutiélnek jobban ment a boltja, mint Alkime és akkor Alkim, ez a zord és keserű férfi elhatározta, hogy elteszi láb alól vetélytársát.

Egy este meghívta őt vacsorára és egy kristálypohárban zöld mérget itatott vele. Jekutiél elájult és akkor Alkim törrel szurta át szívéit, azután pedig felkapta a holttestet, levitte a háza pincéjébe és elásta ott.

Ez Salamon király uralkodásának utolsó évében történt, mikor már a lázadás nyíltan emelgette fejét Jeruzsálem utcáin.

És mert a város amugy is tele volt zavaros hírekkel és a lakosai amugy is izgatottak voltak: nem sokat törődtek Jekutiél hirtelen eltűnésével. A szomszédai, barátai, rokonai egy ideig keresték és kutatták, de nem bírtak sehol sem ráakadni. Ezért az atyafisága azt hitte, hogy külföldre utazott. Előrvetették az ékszereket, lehúzták a függönyt üzlete előtt és Alkim boldogan látta, hogy most már ő az egyetlen ékszerész a Galambok Utcájában.

De öröme nem tartott sokáig. Kedden történt a gyilkosság és a következő kedden este kilenc órakor megrendült a ház, ahol Alkim lakott. A falak megrepedeztek, az üvegedények, a téglák lehullottak, az aranykancsók felborultak, a színes lámpák darabokban estek le a mennyezetről.

Alkim azt hitte, hogy földrengés van. De

nem volt földrengés, mert a többi házakban nem éreztek semmit.

Másnap a gyilkos megjavította a falakat. De a következő kedd estéjén kilenc órakor újból megrendült a ház, újból összetört minden, ami benne volt. Alkim még aznap éjszaka elszökött a jeruzsálemi templomba és egy fiatal papot hívott magához, egy fehérőves áldozó-papot: vizsgálná meg a házat.

A fehérőves pap másnap reggel eljött, megvizsgálta a házat. De nem talált semmi gyanusát. És a következő kedd estéjén a ház újból megrendült és a lámpák újból lehullottak.

Alkim, a gyilkos látta, hogy átok van házában. Másnap korán reggel végigment a Galambok Utcáján és hangosan kínálta eladásra a házat. Sámuel, a szőnyegkereskedő potom áron, néhány aranyért megvette és még aznap este beköltözött. Alkim a gyilkos pedig ugyanaznap éjszakáján egy gyors karavánnal elindult Arabia felé...

Sámuel, a szőnyegkereskedő beköltözött az új házába. De a következő kedden este kilenc órakor a ház újból megrendült s a megrémült Sámuel sietve ment a jeruzsálemi templomba, ahonnan egy kékőves oltárőrző papot hozott: vizsgálná meg a házat.

A kékőves pap el is jött. Megvizsgálta mindent, meg is nyugtatta Sámuel, a szőnyegkereskedőt, de hiába, a következő kedden este a falak újból megrendültek s a lámpák lehulltak a mennyezetről,

rövidlátónak, gyengének tartott plutokrata-demokrata államokkal szemben.

Viszont az érem másik oldala. Ami gazdasági életerő a világon van, arany és munka, az nagyrészt ott a 130 milliós Egyesült Államokban halmozódott fel. Roosevelt egész Amerikát képviseli, már pedig ezzel a rettentő gazdasági erővel még Hitler sem mer ujjat huzni. De még fontosabb, hogy ezzel azt dokumentálta az amerikai demokrácia, hogy döntőleg beavatkozik az európai eseményekbe. Nem évek múltán, mint a világháború idején, hanem azonnal, ahogy kitör egy konfliktus. Ha hozzávesszük még, hogy minden gazdasági erő, amely az öt világrész gazdagságát teszi, a szoviet hadsereg, a francia és angol erővel meg a kisebb államokkal, amelyek életüket féltik, olyan gigantikus erőt képviselnek, hogy elég „hátteret” képezhetnek Rossewelt leveléhez.

Csaknem bizonyos, hogy az egész „levelezés” epizód csupán, amelynek jelentőségét e pillanatban felmérni nem tudjuk, de tudjuk a történelemből, hogy sokszor egy ilyen „epizód” döntő faktor lehet. Nem is fontos a „visszhang”, amely szokás szerint most is pökhendi. A lényeg ez a levél, amely sokmindent előre megmond. Még a „háborus felfelosság” kérdését is előre tisztázza.

Szomorú dátumok és emlékezések

Vannak a modern kor zsidóságának is emléknapi. Szomorú emlékezések ezek. Ilyen például az az április elseje, amely 1933 óta oly „felejthetetlen” nagyrészt a német, de közvetve az egész világ zsidósága számára. Amikor a nemzeti szocialista forradalom övte az uralmat, akkor még Hindenburg személye jelentett valami stabilitást. A „hosszu kések éjszakája” akkor elmaradt. De április 1-én bekövetkezett az ucca első szervezett zsidóellenes megnyilvánulása. Akkor nyultak bele kiméltlenül a magánéletbe, akkor dultak fel először üzleteket, birtokokat, és akkor tették ki először a sárga foltot mindarra, ami zsidó. Akkor voltak először a német zsidók teljesen kiszolgáltatva a népszavadvélynek. Ez az első április elseje. Ez kavarta fel teljesen és véglegesen a zsidó existenciák százezreinek nyugalmát. Később még újabb rettentő dátumok jöttek. Így a

mint a hulló csillagok. Sámuel nem bírta a bizonytalanságot, a következő napon eladta a házat Jonathánnak, aki galambokkal kereskedett a Galambok Utcájában.

Jonathán volt a harmadik lakója az elátkozott háznak. És mikor Jonathán, a galambkereskedő a következő kedd estén borzadva látta, hogy a háza megrendült és a falak inognak, elsietett rokonához, a jeruzsálemi templom főpapjához, aki aranyövével csakhamar meg is jelent nála.

— Ó, hatalmas főpap! — sóhajtott Jonathán. — Ezen a házon valami átok van. De én ártatlan vagyok benne, az én kezem nem ontott soha vért, rosszat sem tettem.

A főpap megnézte a házat, mely már majdnem romokban hevert és csendesen azt mondta:

— Hallgasd meg tanácsomat, Jonathán. Költözz el innen minél előbb, mert ezen a házon, mint egy denevér árnyéka ül rajta egy gonosztett és ha nem költözzöl el, a te szivedet fogja kitépni a denevér.

És Jonathán másnap reggel eladta a félig már bedőlő házat egy öreg katonának, Salamon király egy elaggott testőrének néhány ezüstpénzért, mert a testőr öreg volt, fáradt és elhagyatott és csak éppen egy kis kunyhót keresett, ahol nyugovóra hajthassa fejét.

De a testőr, kinek Malkicedek volt a neve, nem találta meg a nyugalmát. Öt napig békében élt a házban, de a hatodik napon — amelyik kedd volt — este kilenc órakor irtózatossá robajjal megre-

legsomorubb az a múlt évi november 10-iki dátum, amely a német zsidóság végleges tönkretételének végzetes napja. A két időpont — 1933 április 1 és 1938 november 10 között — még sok kisebb-nagyobb epizódok voltak. De ez a két dátum örökké szomorú napja lesz a német zsidóságnak.

Vannak azután az osztrák és csehszlovák zsidóknak ilyen emléknapi. És lesznek talán a jövőben is. Korunk zsidó tragédiájának ezek az időbeli mérföldkövei örökké emlékeztetésekre lesznek még késő utókor zsidói számára is. Akik átéltek ezt, azoknak életét örökre tönkretette ez a pusztító számum, amely életeket, vagyontokat tett tönkre százezerszámra, családok tizezreit szakította széjjel és talán soha nem volt ilyen nagymérvű tragédiája a szerencsétlen zsidó népnek. Kevés örömnapi van, de tragikus annál több. E dátumok között ne feledkezzünk meg április 1-ről, amely mostanában mult el s hat esztendő távlatából a máskori tízeveket jelenti. Emlékezzünk és okuljunk. Azok a zsidó rétegek, akiknek élete még nem reménytelen, gondoljanak hálával arra, hogy még konszolidált viszonyok között élhetnek és amikor és ahol lehet, segítsenek elesett zsidó testvéreiken.

Fekete selyemruhás Tóra- tekercs

A „New-York Times” nagyon szomorú hangulatu cikket ír egy Tóratekercsről, mely kalandos uton jutott Bécsből — Newyorkba. A szent pergamentet egy Goldschmied Henrik nevű kémikus menekítette ki, aki 1938 novemberében, amikor a pogromok voltak, a hitközségnél szociális munkát végzett. Ott volt az emlékeztetés november 10-én, amikor a templomokat lerombolták és a nagy hitközség épülete mellett levő Seitenstättengasse-i templomot is lerombolták. A benne levő Tórákat vagy elégették, vagy a Dunába dobták. Goldschmied szerint ezt a megmentett Tórákat a templom romjai alatt találták meg. A kémikus édesanyja fekete selyemből készítette a szent írásnak egy takarót, melyre ráhímezte a Dávid csillag alá héber betűkkel a „Wien” szót is.

A Tórákat nagy ünnepélyességgel különleges istentisztelettel vitték az egyik new-yorki zsinagógában, ahol ismét átadták a

pedezték a falak, hullott a vakolat, szakadtak a téglák s a mennyezet úgy táncolt, mint egy hajó vitorlaja a viharos tengeren.

Malkicedek fáklját ragadott és elrohant a királyi palotába. Salamon király, az agg és bölcs uralkodó ott viarasztott álomtalanul oroszlanos trónusán, gondokba merülten és tehetetlenül, egy összeroskadó birodalom lázálmaival viaskodva és mikor meglátta Malkicedeket, régi hű katonáját, jakó láng villant fel fáradt szemében.

— Mi baj van, Malkicedek? — kérdezte tőle.

— Uram, király, — kiáltotta az öreg katona — babonás hatalmak és démonok férköztek a házba, ahol lakom. Ó, Salamon király, ki a szellemek ura vagy, üzd ki őket onnan, adj nekik parancsot, hogy ne bántsanak engem! Mert én — azonkívül, hogy háromszáz pogányt öltem meg a csatákban — nem tettem semmi rosszat életemben.

Salamon király, ki már olyan öreg volt, mint egy havas hegyecsucs az éjszakában, felállott a trónján. Lelépett az oroszlanos lépcsőn és testőreire támaszkodva végigment az aló pároson és elérkezett a Galambok Utcájába. Azután belépett a rombadólt ház kapuján és fáklját ragadva, vizsgálni kezdte a termeiket.

És mialatt a bölcs király fákljával a kezében kulatta a házat, lassan megjelentek az éjszakában az előbbi lakók is. Sámuel, a szőnyegkereskedő, Jonathán, a galambúr — csak Alkim nem volt ott, mert ő már messze járt, az arab sivatagban.

— Minden kedd estéjén így történt — nyugdél-

használatnak és újra hirdetik belőle a zsidóság örök tanait.

Az irtózatossá drámának egy kis epizódja marad ez is. A bécsi templom romjai alól megmentett Tóra kalandos útja, amíg eljut az újvilág zsidóságáig. És a fekete selyemruha. A Szináj-hegy nagy, örökbecsű ajándékának ruhái rendszerint fehér és piros bársonyból szoktak készülni. De ennek a szegény, romok alól előhuzott tekercsnek ruhája fekete selyemből készült. Gyászolja szegény „testvéreit”, amelyeket a Duna hajjai nyeltek el (hónapokkal ezelőtt dunai hajósok vízhatlan lemez helyett takarónak használtak a sleppeken és egy-egy fonszlányt egyes dunamenti zsidók mentettek meg). Gyászolja a lerombolt, felgyújtott templomok romjai alatt tönkrementeket. Örök időnkig fekete ruhát fog ez a Tóra viselni, mementója lesz mindannak a rettenetnek, amelyet a zsidók átéltek egy kiméltetlen uralom idején.

— AZ EVANGÉLIKUS EGYHAZAK NAGYRÉSZE A FAJVÉDELEM MELLETT. A németországi evangélikus egyházak nagyrésze vezető szerveik útján formálisan is a fajvédelem, tehát az antiszemitizmus mellett foglalt állást. Tizenegy egyházi tekintély nyilatkozatot írt alá, amelyet „német keresztények” dolgoztak ki és amelyben kijelentik, hogy a „keresztény vallás áthidalhatatlan ellentétben áll a zsidósággal”. Tizenegy országos egyházi szervezet — közöttük a legnagyobbak, mint az Ó-Porosz Unió, a Szászországi Evangélikusok Egyháza, Nassau-Hesen és Schleswig-Holstein egyháza.

EZÜST

menorák, gyertyatartók, serlegek, evőeszközök, templomi kegyszerek bármily művészi kivitelben legolcsóbb árban.

Gyártása és eladása:
„TACAMUL”
ezüstartu gyárban
CLUJ, Str. Gen. Neculcea No. 8.

cselték ők a király felé. — Ó, borzalom: minden kedd estéjén...

— Assátok fel a földet, — mondta ekkor Salamon király.

A király testőrei ázni kezdtek. Felásták a kertet. Nem találtak semmit. Felásták az utcát. Nem találtak semmit. Felásták a pincét és ime egy emberi alak feküdt a pincében, egy oszlop alatt, éppen ott, ahonnan a ház főfala emelkedett.

— Ez Jekutiel az ékszerész! — kiáltottak föl elborzadva az emberek.

Salamon király lehajolt. Az ékszerész ott feküdt megmérgezve és átszurt szívével, de szempillái nyitva voltak és mereven nézett a messzeségbe.

— Ez a halott — mondta csendesen Salamon király — nem porladt el. Ez a halott alszik.

És valóban, mintha Jekutiel teteme csak erre a megváltó szóra várt volna. Mert a halott, akit két hónappal ezelőtt gyilkoltak meg és aki két hónapon át nyitott szemekkel feküdt: most lassan lehunyta sárga szempilláit.

Salamon király pedig így szólt az ő hű testőréhez, Malkicedekhez:

— Ezt az embert meggyilkolták és az oszlop alá fektették, úgy hogy rajta nyugodott a ház.

Malkicedek felsóhajtott:

— De én nem vagyok bűnös — sóhajtotta.

— Én sem — lihegte Sámuel, a szőnyegkereskedő.

— És én sem, — kiáltotta Jonathán, a galambúr.

Arnyképek a Fény Városából

Sok emigráns zsidó talált otthont Franciaországban

Nő az antiszemitizmus — külföldi befolyásra és külföldi pénzforrások segítségével.
— A párisi gettó nyomora és színei

Ha nem akarunk strucc-politikát folytatni és ha csupán a hivatalos nyilatkozatokat vesszük tekintetbe, akkor is meg kell állapítanunk, hogy Franciaországban — sajnos — növekedőben van a zsidóellenes mozgalom. Még az is valószínű, hogy ez a zsidóellenes tendencia még nem érte el csúcspontját. De mielőtt még részletesen ismertetnénk a mai francia antiszemitizmust, meg kell objektíve állapítanunk, hogy nem csupán zsidó részről létezik az antiszemitizmus elleni akció, hanem mindazok részéről, akik a nagy francia kulturát képviselik. A nagy francia politikai pártok is egyértelműen a zsidógyűlölet infiltrációja ellen vannak. Ezek a megmozdulások azonban nem tudják megakadályozni, hogy az antiszemitizmus bacillusa ne terjedjen tovább és — sajnos — olyan körben is terjed, amely eddig teljesen távol tudta tartani magát a demagógia kártevésaitól.

A „zsidókérdés” napirendre került Franciaországban is és nem fog egyhamar eltűnni. Azt, hogy miképpen fog alakulni a helyzet, ma nem lehet tudni, de az valószínű, hogy sohasem kerülhet sor a Rajnán túli metódusok igénybevételére.

HANY ZSIDÓ ÉL FRANCIAORSZÁGBAN?

Amikor az okokat keressük és az okok láncolatát, alapos analízist kell végezzünk, hogy az okokat és okozatokat tisztán lássuk. Különböző hatóerők tették itt is aktuálissá a zsidókérdést. Egy latens zsidókérdés mindig létezett. Nem is kell rögtön a Dreyfuss-afférra gondolni, s annak kihatására a zsidó életre. A szabadság, testvériség és egyenlőség hazájában is ismerték a társadalmi antiszemitizmust és minden vonalon igyekeztek a „betolakodottak” ellen védekezni. Itt is felvetődik a „zsidókérdés”, mert a zsidóság rétegződése itt sem egészséges, tul sokan mennek a kereskedelmi és pénzügyi pályákra és sok a szabadfogalkozású is a zsidók között. A zsidó aktivitás azokban a körökben, ahol ez „konkurrenciát” jelent, ellenhatást váltott ki és épen ezeknél lehet legelőször megtalálni a zsidóellenes megnyilvánulásokat.

A francia antiszemitizmus a világháború idejéig — hogy úgy mondjuk — „kvalitatív” antiszemitizmus volt, míg a háború utáni időben „kvantitatív” természetűvé vált. A világháború előtti időkben összesen 90–100.000 zsidó élt a francia köztársaság területén (Algirt nem számítjuk bele) és amikor Elzász Lotharingiát hozzácsatolták, akkor 160.000-re emelkedett a számuk. A világháború után nagy zsidó vándorlás indult meg Franciaország felé. A legutóbbi statisztika szerint kb. 200.000 külföldi zsidó telepedett le francia földön. Ezek közül 60 ezer lengyel, 40.000 orosz, 15.000 keleti zsidó és 50–50.000 zsidó Németországból és Ausztriából.

A jelenleg Franciaországban élő zsidók száma 400.000, amelynek több, mint fele külföldi. Ez a 40 milliós népnek 1 százalékát teszi ki. Körülbelül 3 millió idegen ember vándorolt be az utóbbi évtizedekben, amely kétségtelenül bizonyos animozitást

termelt ki az idegenekkel szemben. De, mert mind a zsidó a nagyvárosokba, főleg pedig Párisba telepedett le és foglalkozásuk is feltűnően koncentrált, azért tűnt fel a számuk.

A PARISI GETTÓ.

A párisi gettó gyorsan alakult ki, mert törvényszerű, hogy amerre gyors zsidó település van, ott kialakul egy zsidótelepülés. Párisban is kialakult a „gettó.” St. Paul katedrális környékén, a Quartier du Marais és a Quartier du Temple között. Itt lakott a francia forradalom idején a francia arisztokrácia. Ebben a városrészben van a Place des Voeges is, ahol egykor királyi palota állott. A francia forradalom alatt az arisztokrácia elmenekült, vagy lefejezték őket és a párisi mob vette birtokába a gyönyörű épületeket. Nyomortanyákká lettek a régi nagyurak freskókkal díszített lakosztályai. Azóta lett ez a környék — bár a város közepén van — Páris szegénynegyede. Természetes, hogy a pogromok elűzőitjei és az élet hajótöröttei itt kötődtek ki. Épen olyan gettó ez, mint a többi gettók. A boltíves kapuk fölött még ott „diszeleg” a nemesi címer, de a házakban hajlotthátu, pájeszos, szakállas emberek árulják az ócska ruhát és minden őszert, a szegénység velejáróit. Párisban több jiddis napilap van és két jiddis színház. A gettó uccáin héberbetűs feliratok vannak. A Rue Paves (nagy temploma van itt), a Rue du Marche des Blanche Manteaux, a Rue de Roi de Sicilie, mind zsidó uccák. Pénteken mindenki halat vesz, szombaton pedig bezárják az üzleteket, kiülnek a kapuk elé, akárcsak ott, Varsóban vagy Lembergben. Sok a kifőzés, étterem és kiírva a kóser felírás, sőt „kóser lepészach” is, ami egész éven át „aktuális” itt, de nem tudni miért. De ezt a sok kóser felírást amúgy sem szabad komolyan venni, mert nem mindenütt „verlässlich.” Létezik egy „Pariser Hajnt” című jiddis lap, szerkesztősége a Rue Meslay-n van. Ez az első jiddis lap Párisban.

A LEGUTÓBBI PÉSZACH-ON

Érdekes jelenség volt, hogy a francia előkelő zsidóság nagy estélyt rendezett a menekültek javára. Természetesen ebbe beleértődnek a zsidó és nemzsidó menekültek is, akik Németországból, Ausztriából és Csehországból kerültek Párisba. A közönség a legelőkelőbb volt és rendkívül sok pénz gyűlt össze a menekültek javára. Az első sorban ott ült Otto trónörökös is, aki soha nem szűnik meg hangoztatni, hogy igényét fenntartja az osztrák trónra. Együtt érez a menekültekkel, hiszen ő volt az első osztrák „emigráns”. Mint erdélyi kapcsolatot említjük meg, hogy Marcus István volt nagyváradi rendőrprefektus, színművészeti főfelügyelő és ismert operaénekes, leánya, Marcus Lily, aki épen olyan tehetséges énekesnő, mint édesanyja, Marcus Ritta asszony, szintén szerepelt a párisi estélyen és frenetikus sikert aratott. Marcus Lily, szintén szerepelt a párisi estélyen és frenetikus sikert aratott, bizonyítékát adva annak, hogy épen olyan tehetséges énekesnő, mint Marcus Ritta asszony.

TAVASSZAL...

...sokat tartózkodik Ön a szabadban. Bőrének tehát szüksége van egy biológiai krémre.

Csak a CANDIDE krém tartalmaz cholesterint ásványanyagokkal összekötve, ami a bőrt-táplálja és fiatalítja

A „ZSIDÓ” LEON BLUM BÜNE.

A franciaországi zsidóságnak nem volt hasznára az sem, hogy kritikus korszakban egy zsidó volt Franciaország miniszterelnöke. Leon Blum ellen hadakozott a reakció, dacára annak, hogy a spanyol benemavatozás keresztülvitele által a nyugati demokráciáknak súlyos és talán helyrehozhatatlan károkat okozott. Nagyszerű és humanizmustól átítatott reformjai dacára is gyűlölik, amit talán más szemmel néznének, ha nem egy zsidótól indult volna ki. Kétségtelen, hogy bizonyos intellektuális körökben „divat” lett antiszemitának lenni. Még egy zsidóellenes snobizmus is lábrakapott, amelynek irodalmi aláfestése van. Sokan vannak olyanok, akik a diktátorok sikereit irigylik és metódusukat kalandos politikájuk alapjaivá akarják tenni.

AZ ANTISZEMITA SAJTÓ

A francia antiszemita mozgalom három propaganda eszközt használ fel főképpen. A sajtót, broszúrákat és könyveket. Gyűléseket nem szoktak tartani, mert ezek nem sikerülnek. Ezt a hatóságok sem nagyon szívelelik és gyakran meg is zavarják. A régi Franciaországban (Elzász és Algir kivételével) három centrumot lehet találni, három gócpontját az antiszemita propagandának. Az egyik: Darquier de Pellepoix párisi tanácsos antiszemita pártját, azután Henry Robert Petit „Centre de Documentation et de Propaganda” címűt és a „Ligue anti-judo-macconique”-t, valamennyi Párisban. Az antiszemita tanok terjesztése szolgálatában áll sok ujság és folyóirat. A legfontosabb a royalista „Action Française”, amelynek vezetője Charles Maurras, különösen a Blum-kormány bukása után evezett antiszemita vizekre. Erősen zsidóellenes irányzatot mutat „Je suis partout” hetilap, amelyben Robert Brassilach folytat erős kampányt. Ez a folyóirat a napokban különösen erős külön-számot adott ki a zsidók ellen, amelyben azt követeli, hogy a zsidók hagyják el a közszolgálati állásokat. Erős kampányt folytat különösen a külföldi zsidók ellen a „La Déité” című lap, amelyet Jean Charles Legrand, a párisi ügyvédi kamarából kitiltott ügyvéd szerkeszt. Ez a csoport különösen Elzászban fejt ki erős propagandát. Az utóbbi időben újra megjelenik a Dreyfuss-idején ismert „Libre Parole” című hecc-lap, amelyet most Henry Coston szerkeszt. A „Le Grand Occident” című lap erősen polemizál a zsidókkal és szabadkőművesekkel. Erősen antiszemita a Bucard „Führer” lapja, a „Le Franciste”, de a legrosszabb ebben a szakmában a „La France Enchaînée”

amelynek felelős szerkesztője Darquier de Pellepoix. Ez a lap megfelel a Streicher „Stürmer“-jének s ez a francia epigon nem követel kevesebbet, mint a zsidók elűzését, vagy kiirtását.

Elzász Lotharingiában is számos antiszemita lap jelenik meg, többek között a „Die Befreiung”, meg a „L'Union”. meg a „Strassburger Monatshefte”. Erősen antiszemita jellegű a „Jung Elzasz-Lothringen” nevű szervezet, amelyet egy naturalizált francia vezet és a „Ligue Paysanne”.

Amint ebből az elég részletes ismertetésből látszik, a francia antiszemita sem nyugszanak és bizonyára megfelelő külföldi támogatással metelyezik a közvéleményt.

Mert a tapasztalatok azt mutatják, hogy a kezdetben nem komolyan vett megindulások később mind erősebbé válnak és végül hatalmas kellemetlenséget okoznak úgy az államnak, mint az ottlakó zsidóságnak, amelynek rendszerint életfunkcióit teszik lehetetlenné.

A franciaországi antiszemizmus komoly szerepet kezd játszani, amely ma még megtörik a 150 esztendő multra visszatekintő francia felvilágosodottság erős pilléreire. De a demagógia, a hazugság, a rágalmak könnyen meghallgatásra találnak és egy napon arra ébredhet a világ zsidósága, hogy ott is kikezdi a szu az egészséges fát és rágja, rágja a francia zsidóság fáját is...

A szögesdrótos
Tegart-fal tövében:

Uj koloniák a veszélyes pontokon

Pontosan egy esztendeje annak, hogy először utaztunk fel Chanitába. Epen akkor készült el a kilátótorony és a golyóbiztos kerítés, amely akkor követelte első áldozatait. Egy egészen ujonnan elkészített ut vezetett szerpentineken a dombtetőre. Fenn az ormon egy régi, félig összedől arab házban volt az első pont, ahol őrség állott. A kerítés körül egyenruhás telepesek dolgoztak, de fegyveresen, ahogy ezen a poszton kellett. Volt már étkezőhelységük, tuss-terem és mosódájuk, ahogy azt a települők szokták. De fekvőhelyük még nem volt rendes, hanem vastag pokrócokba burkoltan feküdtek és sem szék, meg asztal sem, ami furcsa benyomást tett reánk, akik városból jöttünk. Itt formális háboru volt akkor, amelyet mi zsidók folytattunk az angolokkal együtt az arab terrorbanditák ellen. A páncélautó, amely oda és visszavitt bennünket, furcsa érzéseket keltett. Bele kellett élnünk magunkat, holott már mögöttünk volt két évi terror minden kellemetlen emléke.

Most egy évvel később újra azon az úton haladunk Chanita felé, az akko-beiruthi országúton. Ma már természetesnek tartjuk, hogy a mi automobiljainkat elől és hátul is páncélautók kísérik. Ujra eliett egy év és a katonai metódusok megszokottakká váltak. Az utak mentén akkor primitív védősáncok voltak, ma azonban már homokzsákok és egyes helyeken beton-készítmények mutatják, hogy komoly a védelem és az egyes őrszemek mintha már a környék lokálszinehez tartoznának. Az utkeresztződés után közvetlenül feltűnik egy tuskés drótkerítés végig, amerre a szem ellát. És szélességben többszörösen ki van feszítve és összehogozva fut felfelé a zöldelő dombon. A híres Tegart-fal mellett haladunk, a híres kerítés mellett, amely arra hivatott, hogy Palesztina északi határát lezárja a fegyvercsempészek és terrorbandák elől. Ezen dolgoztak hónapokig a zsidó munkások és őrszázadok. Chanita előtt megszakad a fal és a chanitai beutazás és ennek a legendássá vált pontnak a megtekintése csak úgy lehetséges, ha előbb engedélyt kapunk az angol parancsnokságtól, amely ott van a vaskapunál, mely megszakitja a kerítés folytonosságát. Chanita, ez a híressé vált hely a legmagasabb ponton fekszik és a dél-nyugati irányban haladó lapályos részt, valamint a libanoni határ felé őrzi az országot. A fegyveres őrség településén belül egy év óta nem sok változás észlelhető. A barakkok és sátrak szorosan egymás mellett fekszenek, de a szűk táboron kívül kialakult egy igazi telep, amely nemcsak katonai feladatokat végez. Szép ez a hegyoldalon álló telep. Méh-kaptárak állanak a sok színes virággal teli lankákon. Kőből épített terrasz-

szok vannak, a föld megművelve és már tákot is ültettek, egyszóval lerakták egy igazi mezőgazdasági település alapjait.

A már feljebb levő őrponton, amelyet „Chanita Elith”-nek neveznek héberül, már sokkal messzibb tartanak a fejlődésben, ami a katonai tábort illeti. Műhelyek vannak, kitiünő barakkok és megfelelő modern berendezés. Amerre a szem ellát, mindenféle virágok borítják be a hegyoldalt. Ez a vidék, mint mindaz, ami Akkotól északra fekszik, már sziriai vidék benyomását teszi, a tenger felé leereszkedő lankák hasonlítanak a sziriai tengerparthoz. Itt a palesztinai országhatár mentén találunk hatalmasan kiépített őrtornyokat, amelyek tetején forgatható fényzőró van beépítve. Számos ilyen találokunk, ezek rendőrállomások, azután ujra baraktáborral találkoznak, amely angol katonai tábor. Egy ujabb ponthoz érkezünk, amely szintén az ország védelmét szolgálja. Ez „Chirbet Zemach”, legujabb települési pont, szomszédja és társörzője Chanitának.

AMI TAVALY MEG „CSODA”
VOLT, MOST MEGSZOKOTTA
VALIK.

Érdekes, hogy olyan vállalkozások, amelyek egy évvel ezelőtt még „lehetetlennek” látszottak, mennyire megszokottá váltak. Természetessé váltak. Chanita elfoglalása páratlanul mély benyomást keltett egy évvel ezelőtt, egy lépés a bizonytalanba, a kísérletezésbe, ami rendkívül nagy megerőltetésbe került. Azóta már több helyen telepedtek le hasonló metódussal, tornyokkal, amelyek őrzik a vidéket. „Chirbet Zemach”-ban a települést azzal kezdték, hogy a földet művelhetővé tették. Itt új metódussal teszik termővé a földet. A nagy köveket kivesszik a földből, barriéreket emelnek, hogy földcsuszamlás ne történjék. Vízet kutatnak és kutatásnak. A fák mély gyökereit gépekkel szedik ki. Most tavasz táján térdig ér a fű, meg a sok gyönyörű exotikus vadnövénnyel, egészen a tengerig. Frissen zöldel és minden színben pompázik a vidék és boldogság önti el azok arcát, akik itt dolgozhatnak.

Az ebédhelységben sok virág van és képek a „kezdeti időkből”, tehát egy évvel ezelőttről. S valóban érdekes, hogy mennyit fejlődött ily hihetetlenül rövid idő alatt. Chanita és Chirbet Zemach új metódust jelent a zsidó kolonizáció történetében. Ezek a hegyoidalak nem dolgozhatók meg azzal a metódussal és azokkal a gépekkel, amelyekkel az émei kolonisták dolgoztak. Itt nagy fáradtsággal terraszok épülnek, itt kézzel kell mindent összehordani, itt különböző gyümölcs-fajtákkal kísérleteznek és új agri-

kulturális eszközökkel. Galléliában uj szaka kezdődött a zsidó kolonizációnak.

Amikor visszafelé jövet Naharia kolónián megállunk, elfelejtjük, hogy ez a kolóniát néhány évvel ezelőtt német zsidó telepesek építették. Itt kultura és civilizáció van. Aszfaltutak, jól ápolt házakban és kertekben tiszta, jó istállókat látni. Hogy lett ki Naharia is még rövid idővel ezelőtt. Ma már jó és érdekes visszapillantani a korra. Nem is régen még ez volt a legészakibb pont. Most pedig észak felé fényjeleket váltanak Chanita, Chirbet Zemach és Naharia. Minden nehézség dacára fényesen fejlődnek ezek az új telepek, amelyek meg nagy szerep vár. Akkor is, ha páncélkocsik és fegyverek dominálnak, még inkább, ha majd visszatér a békés nyugalom időszaka...

Kitérés 200 évvel ezelőre

Nyitramegyében, Szenic községben 1739-ben furcsa meglepetés érte a katolikus kosságot. Betörök jártak a templomban közöttük néhány keresztény és zsidó találtott bűnösnek. Hat gyanúsított volt és a rencsi uradalom uriszéke elé kerültek. Kivallatás után bevallották bűnüket és a bíró ság mind a hat vádlottra kimondta a halál Salamon Léb nevű zsidó, 18 éves fiát együtt úgy akartak megmenekülni a haláltételel elől, hogy megtagadták zsidóságukat kijelentették, hogy eddig „pogányok” voltak de most áttérnek a katolikus vallásra. Nem sokat használt ez a menekülés, mert embert ki is végeztek, Salamon Lébet is lejezték, csak az ifjabb Salamon halálos ítéletét függesztették fel, tekintettel kiskorúságra. A kereszttségben a János nevű kaplan Neo Christianus Joannes Baptista — megírjtette a kárt is, amit Rudinszky József pábános 1739 június 26-án igazol. Végül felsőfolyamodványban könyörög életéért. Megadja ebben, hogy kitart majd kereszténysághite mellett.

Igy keresztelkedtek ki kétszáz évvel ezelőtt is „meggyőződésből”. Ez a Salamon híveténel hagyók elődjének. Csakhogy akkor még azok hagyták el a zsidóságot, akik előbb keresztény templomokat fosztottak ki. Visztemostanában a kikeresztelkedők kegyesre adnak új hitük templomainak, de nem hiénék, hogy különbek lennének lelkileg, meg azok voltak kétszáz évvel ezelőtt. Csak az a különbség még, hogy míg az egyéni bűné akarta megmenteni életét, addig a mostanerenegátok akkor hagyják el zsidóságukat amikor az kétszeres gyalázat. Amikor a zösséget üldözik ártatlanul s minden egy kikeresztelkedő árulója a zsidóságnak. Lami kiismeretlen áruló, akit semmivel sem magasabb fokra emelni, mint azt a Salamon nevű kegyeser eltulajdonítót, akinek 200 évvel ezelőtt fejét vették, míg fiának „megcsajítottak”, mert fiatal volt és — hikerestelkedett.

— ORT ISKOLA BULGARIÁBAN. A mezőgazdasági miniszterium engedélyével ORT mezőgazdasági tanfolyamot létesít Szófiában a zsidó ifjuság számára. Az új tézmény felavatása a napokban történt ünnepeles keretek között a kormány, zsidó hitközségek és szervezetek képviselőinek részvételével. A tanfolyamon száz vendék vesz részt. A gyakorlati munkálatok egy nagy farmon folynak, amelyet a kormány bocsátott az ORT rendelkezésére. A mezőgazdasági miniszterium, amely szívesen látja az ifjuság kiképzését, kijelentette, hogy hajlandó az ORT farmon kiképző növendékeket tanulmányaiknak elvégzése után az állami mezőgazdasági intézményekben foglalkoztatni, hogy ott tökéletesítsék tudásukat.

Chaim Weizmann arab államférfakkal tárgyal Kairóban

(Kairó). Weizmann Chaim professor a Cionista Világszervezet elnöke az egyiptomi kormány meghívására Kairóban kihallgatáson jelent meg Mahmud pasa egyiptomi miniszterelnöknél, akivel megtárgyalta a Palesztina kérdést. A tárgyalásokon az egyiptomi külügyminiszter is részt vett. Weizmann professzor érkezése előtt már Kairóban volt Egyiptom londoni követe, aki úgy hírlik, fontos újabb javaslatokat hozott a palesztinai kérdés megoldására vonatkozólag az angol kormány részéről. A követ azonnali kihallgatáson jelentkezett a miniszterelnöknél, akivel ismertette az angol megoldási javaslatokat. Ezeknek a megbeszéléseknek az volt a célja, hogy a mai zavaros nemzetközi helyzetben gyors megoldáshoz iuttassák a palesztinai kérdést. — Weizmann Kairóban az egyiptomi miniszterelnökön kívül Ali Maher pasával is találkozott, aki az egyiptomi küldöttség vezetője volt a londoni tárgyalásokon, valamint Tauffik es-Suvaiddi iraki külügyminiszterrel és több más arab vezető államférfival, közöttük Egyiptom bagdadi és Irak kairói követével. Az egyiptomi sajtó ezekről a tárgyalásokról azt írja, hogy „a legbarátságosabb hangulatban folyt le”. Újabb értesülések szerint Weizmann professzor Bernard Josephel együtt repülőgépen elhagyta Kairót és visszautazott Palesztinába. Itt említjük meg, hogy hivatalos jelentés szerint szerdán, április 12-én ideiglenes palesztinai megbízatásuk elvégzése után a következő angol csapatok indultak vissza Egyiptomba: a 11-es huszárok, a Royal tüzérség M-P százada, a Guldsteram Guard 3-ik százada, a Northumberland vadászok első százada és R. A. S. C. 67-es százada.

A Jewish Agency londoni exekutívje csütörtökön a következő hivatalos nyilatkozatot adta ki:

„A lapokban jelentések láttak napvilágot, amelyek Weizmann dr kairói látogatását összefüggésbe hozzák Egyiptom londoni követének Kairóban való tartózkodásával. A Jewish Agency exekutívje megállapítja, hogy a két látogatás között semmilyen összefüggés nem áll fenn. Dr Weizmann és a londoni Palesztina-konferencián részt vett egyiptomi delegáció vezetője, Ali Maher pasa már a konferencia idején megállapodtak egy kairói találkozásban. Ez most történt meg és dr Weizmann ezt az alkalmat felhasználta arra is, hogy meglátogassa az egyiptomi miniszterelnököt. A Jewish Agency nem áll semmilyen kapcsolatban azokkal a tárgyalásokkal, amelyek Kairóban az egyiptomi követ látogatása kapcsán folynak és amelyek is tudomása semmilyen tervről arra vonatkozólag, hogy újra felvegyék a Londonban 200 évről befejezett tárgyalásokat a Palesztina-kérdésre vonatkozólag.”

— A NÜRNBERGI FAJVEDELMI TÖRVÉNYEK ÚJABB ALKALMAZÁSA. A Daily Telegraph bécsi jelentése szerint rövidesen számos nemzeti szocialista tisztviselő fognak a német protektorátusbeli Cseh- és Morvaországból Bécsbe irányítani, hogy ezek instruálják a bécsi közigazgatást, hogyan bánjanak a zsidó lakossággal és milyen módon alkalmazzák velük szemben a nürnbergi törvényeket. Bécs zsidói között a „látogatás” híre valószínű pánikot okozott.

Iszletes jó kóser házikoszt kapható
Pfeffermann Vilmosnál
TIM SOARA IV, Spl. Tudor Vladimirescu 24.
Figyelmes Utazóknak megfelelő
kiszolgálás! kedvezmény

Mindig fiatalok...

Vannak hölgyek,
akik éveik dacára,

nem öregsznek

MIÉRT?

Nagyon egyszerű, mert szervezetük jól működik, mert szervezetük nincs megmérgezőve. Az állandó ifjúságnak nincs más titka. Hogy az ifjúságot és egészséget megtartsuk ki kell választanunk szervezetünkben a mérgeket és salakokat, abban a mértékben, ahogy képződnek, azaz állandóan, így megakadályozzuk felhalmozódásukat és vérünk megmérgezését. A vér feladata az, hogy eljuttassa az életerőt összes szerveinkhez, azonban ha túl van terhelve mérgező anyagokkal, csak zavarokat és betegségeket okoz.

NE VÁRJON HOLNAPIG! HA AZ EGÉSZSÉG ÉS IFJUSÁG
ELTÜNT, NAGYON NEHÉZ ISMÉT VISSZAHOZNI

Akadályozza meg szervezete megmérgezését Urodonal használatával, ez a készítmény nagyszerű méregtelenítő szer. E Faivre professzor emlékezetes munkájában kijelenti: „Az Urodonal megvédi az artritikusokat a környező veszedelmektől, biztosítja számukra a rendszeres kiválasztást, enyhíti a megfeszült véredények ellenállását, megszünteti a

reumatikus és ízületi fájdalmakat, megszünteti a lélekezési nehézségeket és a szívyomást. Megtisztítja a vért szabályozza a belső kiválasztási mirigyek munkáját, visszaadja a test és szellem rugalmasságát, mert a vér ellátást és a vérkeringést könnyebbé és szabályosabbá teszi. Csakis méregtelenítéssel érhetjük el a megifjodást.

URODONAL MÉREGTELENÍTŐ ÉS MERIFJTJA A SZERVEZETET

Chatelain készítmény
Megbízható márka

Kapható gyógyszerárakban
és drogériákban

— A HALMI ZSIDÓ HITKÖZSÉG ÚJ VEZETŐSÉGE. Halmi községben a napokban folyt le a hitközségi választások. A hitközség új vezetősége a következőképpen alakult meg: Elnök Mermelstein Izidor, gondnok Roth Majer és Salamon Izidor, pénztárnok Gottlieb Majer, ellenőr Salamon Zsigmond, előjárók: Rothstein Dezső, Mandel Sámuel, Zichermann Dávid, Jeremiás Mór, Hitter Salamon, Klein Béla, Weisz Dániel, Jakab Elek, Hitter Zsigmond, Izrael Antal, Grünfeld Salamon, Händler József, Heinfeld Dávid, Braun Majer.

— KÖSZÖNETNYILVANITAS. Alulírottak, az ávrégi (Jud. Sibiu) zsidó katonák nevében kötelességünknek tartjuk hirtelileg is köszönetet mondani a sibiui mindkét ort. izr. hitközség érdemes vezetőségének, amiért az egész sibiui zsidó lakosság hathatós támogatásával fáradságot és áldozatot nem kímélve, lehetővé tette számunkra, hogy a szent peszach ünnepén mind a nyolc napot b'kasrusz megtartani, amennyiben bennünket úgy macosszal, mint kóser kosztal bőségesen elláttak. Szívünk mélyéből kívánjuk úgy a mindkét hitközség vezető tagjainak, mint az egész sibiui zsidóságnak, hogy tovább is csak jót és nemeset cselekedhessenek. Avrig, 1939 április 13-án. Marmor Dávid, Kaufman Matei.

— HUSZONEGY ANTISZEMITA KÉPVISELŐ AZ ÚJ BELGA PARLAMENTBEN. Huszonegy antiszemita képviselőt választottak be a legutóbbi választások alkalmával a belga parlamentbe. Így tehát az antiszemita képviselők száma erősen csökkent. A feloszlott képviselőházban 37 antiszemita képviselő volt. A rexista képviselők száma 21-ről 4-re csökkent. Az összes re-

xista szavazatok száma nem tesz ki az összes szavazatok 4 és félszázalékánál többet. Charleroisban, ahol az antiszemita rexista jelölt a választási harc alkalmával botrányt provokált, a rexista szavazatok száma 130.900-ról 4150-re csökkent. Ezzel szemben a flamand nacionalisták irányzata, amelynek sajtója erősen antiszemita hangokat üt meg, szavazatainak számát 169 ezerről 184 ezerre növelte és ezzel egy újabb mandátumot nyert. Ez az irányzat a képviselőház 220 mandátuma közül 17-et szerzett.

— BARMIZVOH. — Bensőséges keretek között folyt le peszach másodnapján Dáskál József medlási kereskedő Aron Hersch fiának barmizvohia. Az ünnepelt igen szépen felépített beszédet tartott, fogadalmat téve, hogy továbbra is a tradíció útján fog haladni. A vendégsereg úgy a barmizvoht, mint a szülőket elhalmozták szerencsekívánatokkal.

— NÉMETORSZÁG CSAK „ARJA” NARANCSOK BEVITELÉT ENGEDÉLYEZI. A német hatóságok elrendelték, hogy a jövőben csak „arja” narancsokat lehessen Palesztinából Németországba hozni. Ez azt jelenti, hogy csak olyan narancsok bevitelére van engedélyezve, amelyeket vagy arabok, vagy a körülbelül kétezer léleknyire tehető keresztény német kolonisták termelnek. Palesztina narancskivitele ezideig 12 millió ládát tesz ki, tehát félmillióval többet, mint a tavalyi egész évi kivitel. Ebből a mennyiségből egymillió 500 ezer ládát Tel-Avivon keresztül szállítottak ki az országból, tehát a tavalyi mennyiségnek a dupláját. Angolország hatmillió ládával többet importált Palesztinából, mint a tavaly. Németországon, Ausztrián és Csehországon kívül a többi országok is növelték palesztinai narancskivitelüket.

Hét-ről-hét-re

Varsó. — Április 2-ikára hirdették a „Zsidók Lengyelországban” című iskolai kiállítás ünnepélyes megnyitását. A kiállítás célja az lett volna, hogy bemutassa a zsidók életét az utolsó 800 esztendőben. Az utolsó pillanatban a lengyel hatóságok betiltották a kiállítást. A rendezőség tiltakozást jelentett be az indokolatlan betiltás ellen.

Kaunasz. — Csernuis miniszterelnök programnyilatkozatot tett a kormány nevében a parlamentben. Ebben a nyilatkozatban többek között ezeket mondta: „A kormány nem fogja tűrni az izgatást Litvánia lakosságának egyik kisebbsége ellen”. A miniszterelnök kihallgatáson fogadta a litván zsidóság képviselőit, akiket biztosított, hogy a kormány nem fog gazdasági rendszabályokat foganatosítani a zsidóság ellen.

Amszterdam. — Amszterdamba a napokban két új zsidó gyermekekből álló transzport érkezett. A gyermekek berliniek, hannoveriek, hamburgiak és bécsiek. A gyermekeket egyelőre vesztegár alá helyezték, néhány nap múlva azonban ki fogják őket bocsájtani. Az elmúlt héten Németországból tíz zsidó gyermeket vittek ki a hollandiai Jugendalijs bizottságának segítségével Palesztinába.

Stockholm. — A svéd orvosi kamara határozatot hozott, amelyben élesen szembefordult a kormány azon szándékával, hogy engedélyezze tíz Németországból menekült neves orvos svédországi letelepedését. A határozat felszólítja a kormányt, hogy külföldieknek még rendkívüli esetekben se adjon orvosi praxista jogosítást engedélyt. — Svédországban az elmúlt hetekben fejezték be a külföldiek összehajrásiát. Kiderült, hogy az országban élő 24 ezer külföldi közül 3420 zsidó. Ezek közül viszont 2145 jött Németországból és 620 Oroszországból. A zsidók közül 746-an már 1928 előtt voltak Svédországban, 233 Svédországba menekült zsidó mint politikai menekült szerepel az idegenek listáján. A statisztika elkészítése február 10-ikén kezdődött és 18-ig tartott.

Belgrád. — A jugoszláviai református egyház az elmúlt napokban konferenciát tartott, amelyen elhatározták, hogy ezentul nem vesznek fel minden további nélkül zsidókat. Mostantól kezdve minden zsidó jelentkezést egy éves megfigyelési időnek vetnek alá. — A „Putnik” hivatalos jugoszláv utazási iroda által kiadott prospektusok figyelmeztetik az utasokat, hogy a jugoszláv határt csak akkor lépnek át, ha árja származásukról bizonyítványt tudnak felmutatni.

Jeruzsálem. — A hivatalos lap közli, hogy jelentékeny módosítás eszközöltek a bevándorlási törvényben. A módosítás egy új passzus beiktatásával történt, amely 1939 március 31-i dátumig visszaható érvénnyel bír. Eszerint a főköormányzó nyert felhatalmazást arra, hogy az összes bevándorlási certifikátok legmagasabb számát megállapítsa és ezeket a certifikátokat a megfelelő bevándorlási kategóriákra ossza. — A kormány rendeletet adott ki, amely visszavonja olyértelmű eddigi intézkedését, hogy a zsidó bevándorlók száma hat hónappal előre állapítandó meg. Ezentul havonta fogják a bevándorlási kvótát megállapítani. Áprilisban ez a kvóta 1000 engedélyből áll. Közülük 220 diák, 110 legalább ezer font felett rendelkező tőkés, 40 már előzőleg letelepedett zsidók rokonai, 30 rabbi és a többi munkás lehet.

Tel-Aviv. — A palesztinai sajtó közli a római „Messagero” értesülését, amely szerint Németországban, Jemen fővárosában, katonai akadémiát létesített az arabok részére. A katonai iskolának 120 arab növendéke van, akik léghárító tűzvédelmi, tank vezetési és katonai repülői kiképzést nyernek. A német katonai instruktorok teljes mozgási szabadságot élveznek Jemenben, ellentétben a többi idegen állampolgárokkal, akiket a jemeni kormány állandó felügyelet alatt tart. — A jeruzsálemi katonai törvényszék egy hónapi elzárásra ítélte a március 16-án Tel-Avivban elfogott Morris Prischantiz nevezetű 25 éves zsidó fiatalembert, mert revolverét nem szolgáltatotta be idejében.

Bratislava. — A szlovák kormány rendeletet készít, amelynek értelmében az összes zsidó vállalatok tartoznak feltűnő helyen tudtára adni a közönségnek, hogy zsidó üzemről van szó. Zsolnán német és szlovák nyelvű plakátokat ragasztottak ki, amely szerint a zsidókat óva intik, nehogy átlépjék valamely kávéház küszöbét.

— A LITVAN KORMÁNY ELNYOM MINDEN ZSIDÓELLENES MEGNYILVÁNULÁST. Skutcsas tábornok litván belügyminiszter beszélgetést folytatott a zsidó lapok képviselőivel, akik előtt ünnepélyesen kijelentette, hogy amíg a zsidók Litvánia hűségese alattvalói maradnak, nem kell féljenek semmiféle megkülönböztetéstől. A zsidók tökéletes egyenjogúságot élveznek Litvániában és a kormány energikus eszközökkel el fog nyomni minden zsidóellenes megnyilatkozást, vagy izgatást. — A napokban tartották meg a szokásos évi konferenciájukat a héber tanítók. A konferencián a következő adatokat közölték a livániai zsidó iskola hálózatról: 1938 folyamán 109 héber népiskola és 26 elemi iskola működött Litvániában. Minden egyes héber iskolának hat osztálya van. A tanulók száma 17 ezer 942 tanuló. A tanítók száma 383. Körülbelül 1900 zsidó gyermek tanul az állami iskolák 48, kizárólag zsidók számára fenntartott osztályaiban. Az összes iskolákat az állam tartja fenn.

— „ILLEGALIS” BEVANDORLOKAT SZÁLLÍTÓ HAJÓT FOGOTT EL A PALESZTINAI RENDŐRSÉG. Április 11-én, Haifától délre a parti rendőrség elfogta az „Assim” görög hajót, amidőn illegális bevándorlókat próbált partra szállítani. Az elfogott hajót 200 utasával Haifába hozták. Még mielőtt a parti hatóságok rajta üthettek volna, 50 utast partra szállítottak. 78 német menekültnek, akik nem rendelkeztek bevándorlási papirokkal és az „Atiki” görög hajó fedélzetén megközelítették a palesztinai partot, a hatóságok megtiltották a part-raszállást.

— A ZSIDÓ TISZTEK SZOLGÁLTATÁRA REFLEKTAL AZ OLASZ HADSEREG. Az olasz katonai hatóságok elbocsájtották azokat az ujoncokat, akikről kiderült, hogy zsidó származásuk. Egészen más elbánásban részesítették a zsidó orvosokat, mernököket és tiszteket. Mindegyiküktől megkérdezték, hogy hajlandók-e önkéntes szolgálatot teljesíteni a hadseregben. Ugyanakkor kijelentették nekik, hogy ez csak előnyt jelenthet számukra. Nagy részük azonnal jelentkezett.

— A JOINT NAGY ERŐFESZÍTÉSEKET TESZ A ZSIDÓ EMIGRÁCIÓ ÉRDEKÉBEN. Morris C. Troppar, az amerikai Joint európai irodájának vezetője. New Yorkba érkeztek a következő nyilatkozatot tette az újságírók előtt: — A németországi menekültek kérdésének megoldása elsősorban attól függ, hogy kivizsgáljuk az összes rendelkezésünkre álló telepítési területeket és másodsorban attól, hogy gyarapítani tudjuk-e a rendelkezésünkre álló pénzösszegeket. Európában Hollandia, Belgium, Svájc megtesznek minden tőlük telhetőt, de hathatósabb megoldási lehetőségek nélkül, a helyzet kétségbeejtő marad. A menekültügyi kérdés óriási összegeket igényel. Csak akkor fogunk a kérdés megoldásához közelebb jutni, ha a menedéket nyújtó államok felismerik, hogy a menekültek befogadása sem a mezőgazdaság, sem az ipar terén nem jelenthet számukra terhet, sőt ellenkezőleg, csak gyarapodást. A németországi menekült gyermekek védelmére alakult bizottság terve dolgozott ki évi 20 ezer gyermeknek az Egyesült Államokba való menekítéséről. A Kolumbia egyetemen, a Law Schoolban, valamint a Barnard-kollégiumban menekültügyi célokra eddig 3393 dollárt gyűjtöttek össze.

Kényelmes Pensió!

Elsőrendű ort. kóser vendéglő és bodega!

Gelbstein-nál, București

Str. Azilul de Noapte 12. Telefon 51-2-39

Ülső és pontos kiszolgálás!

H-U-M-Ö

MUSSOLINI MIT AKAR?...

Mussolini csak az „A” betűs területeket szeret elfoglalni. Először kezdte Abesszínián. Majd fött bánia, most követeli az egész Adriát. Ami még után hátra van, nem sok. Csak: Afrika, Amerika, Ázsia és Ausztrália.

KI A LEGJOBB „MAJL” EURÓPÁBAN?

Természetesen Ciano gróf. Előbb násznagyi Zogu és Geraldine királyi párnál, azután, amikor megszületett a trónörökös, elfelejtette, hogy a múltban csak 13 éves korukban csinálják meg a címzettséget. Már másnap ott volt és levágta a trónörökösöt — az egész országát.

A CSEHEK, MINT GHANDI TANITVÁNYAI.

A csehok ráfóttak arra, hogy jobb passzív ellenállást tanúsítani, mint ellenállni. Ők sem harcolnak hanem inkább — éheznek.

NÉMET CAFOLAT.

Az angol nagykövetség kijelentette a Führernek, hogy nem felel meg a valóságnak, mintha ő az egyetlen holdat anektálni akarná. Legfeljebb a — félhold lehet szó (Már mint a török félholdról!)

A SZÓRAKOZOTTSÁG NETOVABBJA.

Egy nagyvárosi szórakozottagságról ismert újságíró így szól:

— Azt álmodtam tegnap, hogy Ön meghal, nem tudtam elmenni a temetésére. Bocsásson ezért, de el kell néznie nekem, mert mint tudja, egyen elfoglalt ember vagyok...

KÉT MATRÓZ BESZÉLGET.

Egy angol matróz beszélget egy amerikaival arról, hogy milyen nagyok és erősek űk a tengereken. Az angol matróz azt mondja:

— Most egy olyan hadihajó készült el nálunk, hogy amikor a kapitány beszélni akar az egyes csapatokkal, autóval kell menjen egyik helyről a másikra.

— Ez semmi! — mondja az amerikai — inkább olyan nagy hadihajó épült, hogy amikor a hajó szakácsa meg akarja nézni, vajjon odaégett-e a leves, amit főznek, kénytelen a levesestál felé egy tengeralattjáróval elindulni...

A BELZI PÉLDAJA.

A belzi Rabbí Solemhez jött egy falusi ember, hogy megáldja — Tartod-e a szombatot? — felelte a rabbi. — És elmagyarázta neki a szombat szentségét.

— Magamra vállalom — felelte a falusi, ezentul megtartom a szombatot, egész éven át, véve aratáskor, mikor a mezei munka egy napra leaszást sem tűr.

— Mesélek neked egy történetet, — mondotta erre Rabbí Solem: Egy lengyel gróf lakomái környék nemesei dicsekedni kezdtek házi zsidókkal, hogy a gróf valamennyin tul akart tenni és kijelentette, hogy az ő házi zsidója olyan hü hozzá, hogy kérsére ki is térne. Mindjárt el is hívatta a házias és megszólította: „Moske, hűségese vagy te hozzá?”

— Tűzbe-vízbe megyek értem — felelte a zsidó.

— Nos hát, az a kívánságom, hogy kiterf. A házi zsidó megremegett, elsápadt, gondoldott, gondolt nagy családjára, végül azt felelte, igen. A gróf erre megkereszteltette, de minthogy ezt csak a fogadás kedvéért tette, nemsokára elvonta Mosket: „Most már visszatérhetsz régi tetredre!”

— Gróf ur, — felelte Moske — megyek, megvácskozom a feleségemmel.

Mikor hazatért és elmondta a feleségének, hogy a gróf megengedte a visszatérést, az asszony szótza felelt:

— Mit csináljunk most? Éppen pészach előtt állunk, rengeteg kiadás vár, macesz, pészach edény, bor, stb. Menj és kérd meg a gróftól, hogy csak pészach után engedje meg nekünk a visszatérést...

RAGÁLYOS-E A TEHETSÉG?

Bialikkal történt, hogy találkozott egy írót, akít egyszer erősen megbírált. Bialik kezét nyújtotta neki, de az nem akarta elfogadni.

— Csodálatos — szölt Bialik — talán azt szed, hogy a tehetség ragályos betegség?

EGY LAP ÉS SZÁZ NAP.

A briski Rabbí Jehosua mondotta R. Szalantnak: „En képes vagyok 100 lap talmudot tanulni egy nap alatt.” Mire Szalant így felelt:

— Száz lap talmudot „tanulni” egy nap alatt nem valami csodás dolog. En képes vagyok egy talmudot száz napig tanulni! Ez sokkal nagyobb dolog!

BUN DE IMPRIMAT.
„GRAFICA”, ORADEA